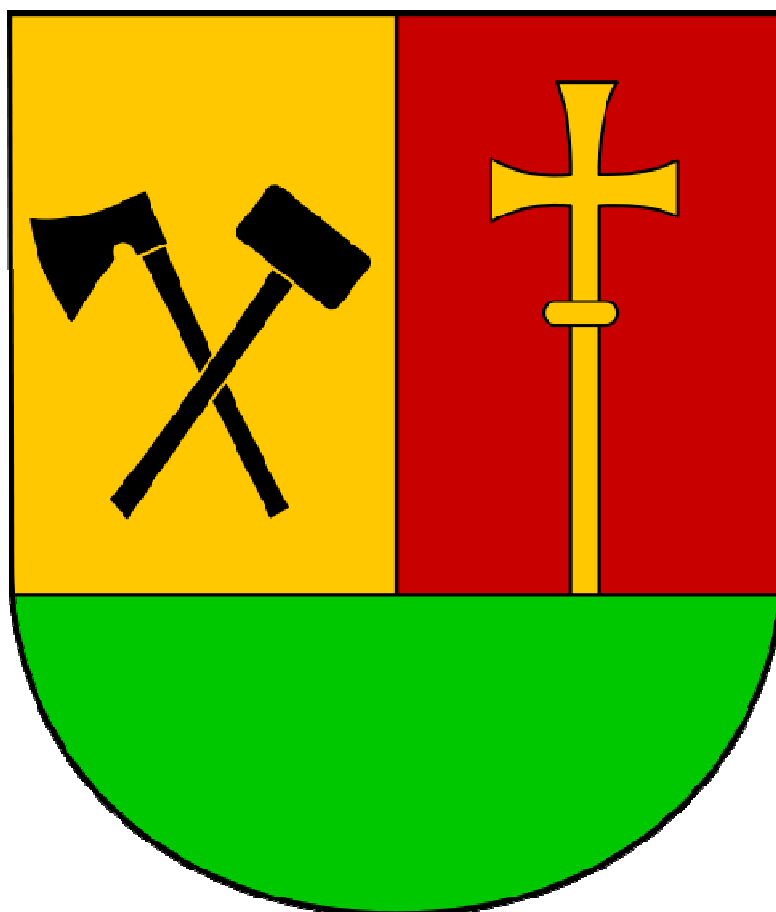

Pamětní kniha farnosti Tatenice
od roku 1900

Pamětní kniha farnosti Tatenice od roku 1900.

Str.1

Korunní země: Morava

Arcidiecéze: Olomouc

Děkanát: Moravská Třebová

Fara: Tatenice

K farnosti Tatenice náležejí tyto obce:

1. Tatenice se 1733 katolíky a 232 domy a čtyřtřídní školou
2. Krasíkov se 775 katolíky a 103 domy a dvojtřídní školou
3. Třebařov-ves (část) se 339 katolíky a 49 domy a jednotřídní školou
4. Mariina Koruna se 270 katolíky a 41 domy a jednotřídní školou
5. Šumvald (Strážná) s 389 katolíky a 29 domy a jednotřídní školou, společnou s Lichtenštejnem, od roku 1902 dvojtřídní
6. Lichtenštejn se 289 katolíky a 36 domy

Celkem 3795 katolíků a 490 domů, ležících většinou v údolí Moravské Sázavy (Zohse) 1 a 1/2 míle severovýchodně od Moravské Třebové a 1 míli severně od Starého Města u Moravské Třebové. Obce přiřazené k faře Tatenice jsou od fary Tatenice vzdáleny takto: Krasíkov (Budigsdorf) 1/2 hodiny cesty jižně, Třebařov (kdysi Třebařovský Dvůr) a Malý Třebařov 1 hodinu jižně, Mariina Koruna (Mariakron) 1 a 1/4 hodiny jihovýchodně, Šumvald (Strážná, Schönwald) 1 a 1/2 hodiny severně a Lichtenštejn 1 a 1/4 hodiny severovýchodně. Až do roku 1850 náležela ke zdejší farnosti nynější samostatná farnost Lubník (Lusdorf) se svým filiálním kostelem a cca 500 katolickými dušemi. Jazykem farníků je němčina.

Patronem fary a kostela je suverénní kníže Johan II. z Lichtensteinu, majitel velkostatku Zábřeh, k němuž všechny zmíněné obce náležejí; z nich náležejí k okresnímu hejtmanství v Zábřehu na Moravě obce Tatenice, Krasíkov, Strážná a Lichtenštejn a k okresnímu hejtmanství v Moravské Třebové Třebařov (část) a Mariina Koruna; a okresnímu soudu v Zábřehu podléhají obce Tatenice a Krasíkov, okresnímu soudu v Moravské Třebové obce Třebařov (část) a Mariina Koruna, okresnímu soudu ve Štítech (Mährisch. Schildberg) podléhají obce Strážná a Lichtenštejn. Poštovní úřad je v Tatenicích, telegrafní úřad je v Krasíkově, kde je současně nádraží Olomoucko-pražské železniční trati.

Farní kostel v Tatenicích tit. sv. Jana Křtitele byl v letech 1716 – 1723 postaven ze svého a obecního jmění, a na náklady krasíkovského usedlíka Wenzela Seidla vymalován malířským mistrem Judou Tadeášem Supperem; týž byl měšťanem v Moravské Třebové a slavným malířem, narodil se v Mohelnici na Moravě 29. března 1712, zemřel v Moravské Třebové r. 1771.

14. června 1804 byl kostel olomouckým sufragánem Aloisem hrabětem Kolovratem konsekrován, stojí uprostřed hřbitova a v roce 1854 byl nově pokryt břidlicí a jeho věž bílým plechem. Kostel má 3 oltáře; obraz nad hlavním oltářem, představující Narození sv. Jana Křtitele, namaloval Tadeáš Supper, a při konsekraci kostela byl slavně posvěcen; na epištolní straně je boční oltář s vyřezanými dřevěnými sochami, představujícími Snímání Krista s kříže, tento oltář dal zřídit v roce 1733 Wenzel Seidl, usedlík v Krasíkově; také na evangelní straně je boční oltář s dřevěnými sochami, představujícími sv. Jana Nepomuckého (v textu je množné číslo, je to sousoší?), dárce tohoto oltáře je neznámý.

Kostel má ve věži

1. největší zvon 10 vídeňských centnýřů těžký, posvěcený ke cti sv. Jana, s nápisem: Lobet den Herrn mit Pauken und Geigen mit Harfen und Pfeifen, lobet ihn mit hellen Cymbale / gegossen anno 1609 von Georg Meissner aud Nürnberg („Chvalte Pána budny a dudami, harfami a píšťalami, chvalte ho zvučnými cymbály / ulit roku 1609 Georgem Meissnerem z Norimberku“)

2. 8 vídeňských centnýřů těžký, ke cti Marie a Anny, s nápisem: Ave Maria gratia plena; pochází ze zničeného kláštera augustiniánů-poustevníků v Mariině Koruně, dal jej ulít převor augustiniánů v Brně r. 1521.
3. 4 vídeňské centnýře těžký ke cti P. Marie s nápisem: Johann herbst zu Olmütz hat uns diese Glocke zu Ehre Lukas, Marcus, Mathäus, Johannes und Maria gemacht („Johan Herbst v Olomouci nám udělal tento zvon ke cti sv. Lukáše, Marka, Matouše, Jana a Marie“)
4. 50 vídeňských liber těžký ke cti sv. Barbory s nápisem: Sancta Barbara ora pro nobis nunc et semper ac in hora mortis, Anno 1763 A.F.B.

Na malé věžičce visí sanktusový zvonek zvaný Anna, 50 vídeňských liber těžký, bez nápisu. Všechny tyto zvony kromě druhého, pocházejícího z klášterního kostela v Mariině Koruně, obstarali farníci.

Str. 2

Válka o zvony („Glockenkrieg“)

V roce 1782 byl v Třebařově kněz-lokalista, jménem Franz Hornischer, syn rychtáře z Gross-Seite (Velké Strany), současně to byl první lokální kurát, za něhož byl v Třebařově v roce 1765 postaven kostel. Měl ve svém nově postaveném kostele jen malý zvon a malý zvonek k vyzvánění o bohoslužbách (mešní?), což ho při bohoslužbě trápilo; tu ho napadlo, že na dřevěné věži kláštera v Mariině Koruně visí tři zvony, které se nepoužívají při žádné bohoslužbě. Obrátil se na milostivou vrchnost a na ctěný krajský úřad s prosbou, zda by nemohl z kláštera obdržet jeden zvon, jímž by se vyzvánění vylepšilo, (na jednání?) byl určen poslední den v listopadu zmíněného roku; a 9. prosince 1783 měly být zvony sejmuty. Bylo to v pondělí, když chtěli trebařovští zvony odvézt: ale Legstangerští to zpozorovali a chtěli i své životy nasadit, než aby dali zvony odvézt, lokalista se poradil se svými 2 rychtáři a přísežnými, jak tu věc zvládnout.

Vysokou vrchností k tomu byli určeni 2 úředníci: důchodní s rychtářem a deputací, dále muži s náradím na vozech, jako žebříky, lany, řetězy, vidlicemi a vším co by ještě bylo potřebného k sejmutí zvonu, vyjeli v dobré naději, že svůj úmysl uskuteční; když legstangerští uviděli, že trebařovští přijíždějí s komisí, zazvonili proti nim na poplach, aby zalarmovali okolní obce: přišli legstangerští, krasíkovští, tateničtí, z Třebařovského Dvora a Mariiny Koruny, ozbrojení klacky, kůly, háky, sekyrami apod., obsadili klášterní dvůr (prostranství) a ptali se trebařovských, co zde chtějí, oni odpověděli, že chtějí zvony, místní řekli: obraťte hbitě, nebo vám cestu domů ukážeme, oni však nechtěli; tu se lidé seběhli v jednom domě a davové (nečitelné) tím začalo, důchodní řekl svému čeledínovi (pacholkovi), že by měl oddělit (být prostředníkem) svářející se strany, ten mezi ně vběhl a udeřil je pěstmi, ale byl povalen na zem a silně zbit, zvedl se a utíkal za klášter, za ním houf lidí, hodili po něm kůl, on klopýtl a upadl, bili ho a vláčeli za vlasy až na kraj klášterní louky a tam ho nechali polomrtvého ležet; když jeho pán nechtěl dopadnout stejně, musel utéci; druhý úředník dostal ránu kamenem a také hledal spásu v útěku, došlo k všeobecné bitce kůly, kyji, kameny po sobě házely obě strany, až se konečně přemožení trebařovští dali na útěk, aby si zachránili životy, a pak se od nich trebařovský lokální kaplan dozvěděl, co je potkalo (a že by mu šlo o život?); když byli trebařovští zahnaní, vrátili se ti druhí k vozům, na nichž měly být zvony odvezeny: rozmlátili je i náradí na nich včetně lana, které patřilo Mathesovi Haikerovi z Třebařova; důchodní byl v malostranské (Kleine-Seite) rychtě a poslal několik mužů, aby hledali jeho pacholka, našli ho ležet v krvi, donesli ho jeho pánovi, který ho vzal sebou do Zábřehu k lékaři; musí být zmíněno, že při této bitce nebyl nikdo zabit; vítězové byli v poutech vsazeni na 8 dní do vězení, ale k ničemu se nepřiznali, nikdo nevěděl, kam se ztratilo to 48 sáhů dlouhé lano.

Mezitím bylo (nečitelné), celých 7 let, a protože trebařovský lokální kaplan vytrvale prosil o zvony, obdržel nakonec rozhodnutí, že jeho prosbě může být vyhověno pouze se

souhlasem (povolením) tatenického faráře, protože zvony se nacházejí v tatenické farnosti. Po dohodě mezi třebařovským a tatenickým duchovním správcem byly 25. září 1789 ze přítomnosti vrchnosti, duchovních, rychtářů a přísežných zvony sundány, přes noc zůstaly stát a následujícího dne byly odvezeny a to: větší zvon do Třebařova a prostřední do Tatenic, Paul Hellbrand z Tatenic čp. 109 tento zvon dovezl do Tatenic, nápis je uveden na předešlé straně.

Str. 3

Kostel má ve svém prostoru plochu 202 čtverečních sáhů, okna stejně jako lavice a vnitřní zařízení darovali dobrodinci. Původní okna byla v roce 1881 odstraněna a nahrazena novými celkovým nákladem 386 zl. 87 kr. rak. měny; Markus Steidl dal v letech 1707-1723 udělat velký dřevěný krucifix do kostela; v roce 1730 udeřil blesk do tatenické kostelní věže; 1765 byly kostel a umrlčí kaple (Todtenkapelle) vymalovány Tadeášem Supperem, což uhradili Paul Richter a Wenzl Seidl, kteří jsou i se svými manželkami pochováni v kostele u bočních oltářů. 1778 4. prosince poškodil kostelní dveře vichr a v roce 1782 získaly dveře svůj dnešní vzhled, Josef Steidl obstaral sanktusový zvon; dřevěná socha Matky Boží na svatojánském bočním oltáři pochází z klášterního kostela v Mariině Koruně; v letech 1769 až 1791 byl štafírován hlavní oltář a oba boční oltáře; v letech 1791 až 1796 byla zavedena modlitba sv. Růžence v kostele a při pohřbech.

1804 obstarali dobrodinci monstranci a kostelní (věžní) hodiny; 1854 byl zdejší kostel vydlážděn kamennými dlaždicemi, velká věž nově pokryta bílým plechem a malá věž byla farníky celá pokryta bílým plechem, na pokrytí kostela a velké věže přispěl patron kníže z Lichtensteinu; 27. prosince 1862 o čtvrt na dvě v noci udeřil blesk vedle malé věže do horní části kostelní střechy, vletěl nad svatojánským oltářem do kostela, urazil svatému polovinu svatozáře z hlavy, serval červenou oltářní pokrývku a aniž by zapálil sjel asi mezi oltářním soklem a dřevěným antependiem do země; v roce 1899 v červenci zasáhl blesk velkou věž, ale nezapálil; Elisabeth Liepoldová z čp. 39 v Krasíkově darovala v roce 1859 kostelní lustr, 1879 byla opravena vnější omítka kostela a věže. Vše bylo obíleno, plechová střecha na věži červeně natřena, což stálo 598 zl. rak. měny.

V roce 1882 při zakládání nových pozemkových knih byla hřbitovní parcela č. 342 a cesta parc. č. 2693 (hlavní přístup do kostela a na hřbitov) vloženy řím. kat. kostelu v Tatenicích; 1883 udeřil blesk do věže u západního ciferníku hodin. Tatenice, které před postavením nynějšího kostela od roku 1276 spolu s Krasíkovem, Legstang, Třebařovem, Strážnou, Lubníkem chodily do legstangského kláštera do kostela, měly tehdy kapli, v níž se odbývaly pohřby, pobožnosti a sloužily mše sv., byli zde pochováváni legstangenští.

Poznámka: Pokračování teprve na str. 36.

Str. 6

Umrlčí kaple náležející k farnímu kostelu

Tato stojí od nepaměti, má 20 čtverečních sáhů, je zaklenuta kulatou kopulí (klenbou), dobře postavena z kamene a cihel; v roce 1739 dal Gottfried Petsch v umrlčí kapli postavit oltář a 1765 ji nechali na své náklady vymalovat Tadeášem Supperem z Moravské Třebové Paul Richter a Wenzl Seidl, kteří jsou i se svými ženami pochováni v kostele u bočních oltářů. Má jeden oltář s vyobrazením P. Marie Pomocné („Maria-Hilf“) a stojí na hřbitově, obklopujícím farní kostel a kostelu v pozemkové knize připsaném, ohraženém vysokou zídkou, krytou kamennými plotnami a střešními taškami, se zděným vstupem do předsíně (vstupní chodby? – Eingangsvorhalle) uzavřené dvoukřídlovými vchodovými a východovými dveřmi; o nedělích tu bývá mše sv.

Olivová hora náležející k farnímu kostelu

V roce 1725 zařídil tatenický kooperátor Josef Göttler stavbu Olivové hory, jejíž stavební náklady uhradili svobodní (neženatí) lidé; je zděná, krytá břidlicovou střechou a přistavěna na hřbitově k umrlčí kapli, v roce 1887 byla renovována nákladem 70 zl. rak. měny.

Řím. kat. kaple v Krasíkově

Krasíkovská kaple byla postavena roku 1725 z kamene a cihel nákladem Paula Richtera, tkalce z Krasíkova, je klenutá, střechu má krytou břidlicí a na ní plechem krytou „průhlednou“ vížku, v níž se nalézá zvonek „Ave Maria“ (na klekání); v této kapli je jediný oltář s posvěceným oltářním obrazem, představujícím Anděla Strážce. Tato kaple vlastní udržovací kapitál 627 zl. 35 kr. rak. měny a ve spořitelně v Lanškrouně 153 zl. 19 5/10 kr. rak. měny a „kaplové pole“ o výměře 26,65 arů oceněné na 62 zl. 64 kr. rak. měny a nadační kapitál 358 zl. rak. měny, dále nadaci na světlo 40 zl. rak. měny.

Řím. kat. kaple v Mariině Koruně náležející k farnímu kostelu

Kaple v Mariině Koruně byla místními usedlíky společně postavena v roce 1802 s milostivým svolením vrchnosti v Zábřehu a opatřena malou „průhlednou“ vížkou (vížkou s jedním okénkem? „einmal durchsichtig“), je klenutá, krytá břidlicí, vížka plechem a v ní je zvonek „Ave Maria“. Patronát a údržba náležejí usedlíkům v obci; v této kapli je oltářní obraz představující Nanebevzetí Panny Marie, posvěcený se svolením konsistoře tatenickým farářem Franzem Davidem v roce (nedopsáno).

Tato kaple vlastní kapitál 374 zl. 65 kr. ve státních obligacích a ve spořitelně v Lanškrouně 24 zl. 98 kr. rak. měny. Za úroky tohoto kapitálu se podle smlouvy s obcí každoročně konají v kapli pobožnosti.

Str.7

Řím. kat. kaple v kolonii Lichtenstein náležející k farnímu kostelu

Tato kaple byla postavena z nejvyššího daru Jeho Majestátu císaře Ferdinanda I. a císařovny Marie Anny a z dobrovolných příspěvků osadníků v roce 1878, uvnitř vybavena jedním oltářem s obrazem sv. Floriána muč., darovaným Mariíí Dungelovou ze Šatova na Moravě, a Křížovou cestou (Kreuzungsbildern) a lavicemi, tato byla s konsistoriálním povolením ze dne 30. října 1878 posvěcena; a v roce 1894 díky daru 500 zl. rak. měny od Jeho Jasnosti suverénního knížete Johanna z Lichtensteinu zvětšena; je opatřena malou průhlednou vížkou (vížkou s jedním okénkem? „einmal durchsichtig“), v níž je zvonek „Ave Maria“, darovaný Jeho Jasností knížetem z Lichtensteinu; je postavena z tvrdého (odolného) materiálu, střecha i vížka jsou kryty dřevěným šindelem; její údržbou jsou povinni usedlíci z Lichtensteinu, má vlastní kapitál 185 zl. 89 kr. rak. měny ve státních obligacích a ve spořitelně v Lanškrouně 47 zl. 98 5/10 kr. rak. měny.

Fara v Lubníku (Lussdorf)

Tato ves náležela do roku 1850 k farnosti Tatenice, pak získala vlastní lokální kuracii, leží na náhorní planině těsně u české (zemské) hranice 1 a 1/2 míle severně od Moravské Třebové a 1 míli od Starého Města u Moravské Třebové; náleží k panství Zábřeh, okresnímu hejtmanství v Zábřehu a okresnímu soudu v Zábřehu, telegraf je v Krasíkově, pošta v Tatenicích, má asi 556 katolíků německého jazyka, asi 55 školou povinných dětí. Patrona nemá (libera collationis) – propůjčovací právo náleží kníže-arcibiskupskému ordinariátu.

Lokální kurát od 9. ledna 1850: **Johann Schneiderke**, narozený v Engelswaldu (Mošnově) 1805, ordinován 1832, předtím kooperátor v Deutsch-Liebau (Horní Libině), velmi zanícený duchovní správce.

Str. 8

Dřívější starý kostel sv. Petra a Pavla s jediným oltářem byl ze dřeva a velmi sešlý, proto byl v roce 1834 stžen a do roku 1835 ze svého jmění (8000 zl. rak. měny) za příspěvní ruční a potažní práce obce na zdejším hřbitově postaven úplně znova z odolného materiálu, se stejným zasvěcením. Varhany, lavice a oltář pořídila obec, úplně nový oltářní nástavec však jednotliví dobrodinci. Od roku 1804 bylo dobrodinci a částečně z kostelního jmění pořízeno pro kostel 11 kasulí, 2 pluviály, baldachýn na nesení, kostelní prádlo, 1 velká postříbřená mosazná lampa a jiné, ze stříbra byla schránka na ostatek sv. Kříže a na věži 3 zvony, ulité

1609 Georgem Meissnerem v Norimberku, vážící 7 vídeňských centnýřů, 4 a 1/4 vídeňského centnýře. 27. září 1835 byl kostel posvěcen děkanem z Moravské Třebové Ignazem Hönigem.

Lubník (Lusdorf) se dříve jmenoval Ludwigsdorf („Ludovici Villa“) a dlouho před r. 1350 měl katolického faráře, a v roce 1344 s dalšími obcemi náležel litomyšlskému biskupství (Olom. Knihy půhon. I. svazek, str. 39), od té doby se jeho stopa ztrácí; v roce 1633 se objevuje Lubník znovu jako komenda Zábřehu spolu s kuracíí v Tatenicích, jejichž farář tehdy sdělil konsistoři, že oba kostely jsou od nekatolíků zcela vyloupeny a zpusťošeny (orig. zpráva v Bočkově sbírce). V roce 1640 byly Tatenice obsazeny světským knězem Michaelem **Jeltschem**, rodákem z Liptaně (Liebenthal) ve Slezsku, který nemravně žil a 1646 odsud utekl, načež byli nově obráćení („neoconversi“) z obou farností svěřeni k pastoraci staroměstskému faráři a tak to zůstalo až do nového zřícení a nového obdařeni fary Tatenice v roce 1707 (originální zpráva tamtéž), v posledních letech zůstával Lubník filiálkou fary Tatenice s filiálním kostelem až zde byla roku 1850 zřícena samostatná lokální kuracie, dotovaná kapitálem 6020 zl. konv. měny v 5% státních dluhopisech, z čehož dostával kurát zaopatření 301 zl. konv. měny ročně a také pro něho bylo postaveno nové obydlí, u něhož byly 2 zahrádky na 370 čtverečních sáhů. Odškodnění desátku z Lubníku pobíral staroměstský farář; lubnická farní pole náležela k benefícii Tatenice; říkalo se, že v Lubníku býval nekatolický kostel; 1713 řádil v Lubníku mor, zemřelí morem jsou pochováni tam, kde byla podle slibu zdejší obcí postavena socha Nejsvětější Trojice.

Str. 9

Patronát fary Tatenice, který trvale náležel vlastníku pozemků, byl od roku 1350 velmi často zmiňován v zemských deskách, ale není znám jediný zdejší farář, jen o zdejším kostele je zmínka v roce 1447, že tehdy Čeněk Sárovský z Lanškrouna nechal vykácet jeho les a proto byl žalován u zemského soudu Heršem ze Sovince o náhradu 50 marek (Olom. Půhon. IV., fol. 82), fara v Lubníku spolu s jinými v okolí byla v roce 1350 a možná už v roce 1344 postoupena novému biskupství v Litomyšli (viz I. sv. tohoto díla, pozn. na str. 39) a od té doby se její stopa ztrácí.

Co se týče tatenického obročí, je jisté jen tolik, že asi od roku 1500 padlo do rukou nekatolíků; Andreas Pfalzgraf (příjmení nebo falckrabě?) 1571 až 1590; Daniel Kranich 1591 a Johann Frigius 1617 zde měli své pastory (Brün.. Wochenblatt III, str. 821). V roce 1633 se objevily obě kuracie totiž Tatenice a Lubník jako komendy Zábřehu, jehož farář tehdy podal zprávu konsistoři, že kostely jsou nekatolíky zcela vyloupeny a zpusťošeny; o tatenickém, jehož zasvěcení nebylo známo, ujišťoval, že byl zasvěcen Narození Panny Marie, získal zpět před 30 lety odcizené farní pole a také zde v roce 1632 z 224 osob přistoupilo ke zpovědi jen 31; v Lubníku se však ze 70 osob vyzpovídalo 43 (orig. zpráva v Bočkově sbírce). V roce 1640 byly Tatenice obsazeny světským knězem Michaelem **Jeltschem**, rodákem z Liptaně (Liebenthal) ve Slezsku, který nemravně žil a 1646 odsud utekl, načež byli nově obráćení („neoconversi“) z obou farností svěřeni k pastoraci staroměstskému faráři a až do nového zřícení a nového obdařeni fary Tatenice v roce 1707 zůstali u Starého Města (orig. zpráva tamtéž). V roce 1672 vlastnil kostel 2 stříbrné kalichy, 1 nádobku na sv. oleje, 1 mosaznou monstranci, 3 znesvěcené oltáře, kazatelnu, zpovědní stolicí, 8 kasulí, 3 zvony, věčné světlo, matriku z roku 1642 a dostával roční pozemkový úrok (rentu) 8 grošů a 2 denáry, k faře náleželo 8 měřic pole, které obdělávali farníci; učitel dostával obilí, od farníků mimo novoročních dárků palivové dříví a měl zahrádku (Třebovská děkanátní matrika 1672).

Str. 10

Faráři, kteří současně pečovali o kuracie Staré Město a Tatenice, byli: **Seelinger** Georg, který zemřel 27. dubna 1664, staral se o uprázdněné („vacantes“) kuracie Tatenice a Gruna (Grünau - Krouná?) a pobíral z nich důchody, z nichž měl dávat jako podporu třeboavskému kurátovi 25 zlatých ročně, (Seeliger) podal r. 1658 žalobu kvůli odpírání

desátku z pustých gruntů ve výši 6 měřic a 3 čtvrtí žita a stejně ovsa (in: Cod. Mspt. Provent fix parochor.).

V téže době obdržel obročí Paul Berhard **Kristely**, rodák ze Svitav, zemřel 11 ledna 1677; od 25. ledna 1677 byl ve Starém Městě farářem Mathias Georg **Busch**, farář v obou farnostech Staré Město i Tatenice, tentýž začátkem května 1687 přeložen do Moravského Šumperku; od 26. května 1687 Johann Alois **Jaschke** z Jaschkenbergu, poslední farář obou farností, zemřel jako kněz-jubilant ve věku 83 let v roce 1714 v Šumperku.

Od obnovení samostatné duchovní správy v kuracii Tatenice, dosud spravované ze Starého Města, od roku 1707 drželi Tatenice následující vlastní faráři:

1. **Ignaz Christian Ehrlich** byl investován 7.9.1707, až do smrti 22.7.1723. (V obecní kronice stojí: Farář Christian Ehrlich zemřel 22.7.1723 a byl pohřben v kostele v blízkosti křtitelnice.)
2. **Sigismund Casimir von Hirtenberg** od 25.1.1723 - 1730 (jeho otec byl luterský pastor v Sasku, po své konverzi truksas (číšník) kardinála a knížete biskupa olomouckého Ferdinanda Troyera), vyměnil si obročí s
3. **Gottfriedem Frankem**, rodákem z Moravského Rychnova (dříve v Horní Libině – Deutsch-Liebau), který zemřel 30.12.1738
4. **Gottfried Petsch**, rodák ze Šumperka, od 1739 do smrti 19.6.1769
5. **Joseph Weiss**, rodák z Vrbna ve Slezsku (Würbenthal) od 1769 do smrti 22.6.1791
6. **Franz Miltschuh**, rodák z Moravské Třebové, od 1791 do 1796, kdy byl přeložen do Gruny (Krönau)
7. **Karl Reichl**, rodák z Nové Vsi u Branné (Neudorf bei Goldenstein, f. Vysoké Žibřidovice), od 1796 do 1824 (šel do pense, zemřel 1827 ve Špiklicích)
8. **Anton Kopenz**, rodák z Vranové Lhoty (Braunseifen), od 1824 do 1827 administrátor a od 1827 do 1831 farář, zemřel 3.4.1839
9. **Johann Effenberger**, rodák z Moravské Červené Vody (Mähr. Rothwasser) od 1839 do 1861, kdy zemřel 12.4.1861
10. **Josef Hünert**, rodák z Mohelnice, od 1861 do 1875, kdy zemřel 12.1.1875
11. **Vinzenz Repper**, rodák z Hanušovic, od 1875 do 1885, kdy byl přeložen do Moravské Třebové
12. **Franz David**, rodák z Nového Jičína, od 1885 do 1900 (zemřel v pensi v Tatenicích 28.10.1906)
13. **Johann Maiwald**, rodák z Hrabství, od 12.6.1901 do smrti 10.2.1914 v Tatenicích
14. **František Jančík**, rodák z Míškovic u Holešova, od 1.7.1914 do smrti 11.7.1922 (zemřel ve Wörishofen - Wöieshofen – Svojanovský Dvůr?)
15. **Josef Konečný**, rodák z Bělkovic, od 29.11.1922 do 30.11.1946 (zemřel 18.1.1950 – pochován v Tatenicích)
16. **František Urban** od 1.12.1946 provisor, od 1.10.1948 do 30.11.1951 farář, pak PTP a uvěznění, postaven mimo službu až do 1.10.1968, kdy byl ustanoven administrátorem v Babicích u Uherského Hradiště
17. **Josef Šoustek** nar. 5.4.1922 v Tučapech, ord. 5.7.1949 v Olomouci, **provisor** od 1.12.1952 do 1.8.1956, kdy odešel jako provisor do Olomouce –Hejčína (zemřel při automobilové nehodě 14.12.1968)
18. **Václav Straka provisor** od 1.8.1956 do 19.9.1971, předtím byl provizorem v Rázové u Bruntálu exc. Roudno a Karlovec, odešel jako administrátor do Svitav, kde zemřel 25.11.1996
19. **František Poles** od 24.9.1971 do 21.4.1976, kdy odešel do Nového Hrozenkova
20. **František Sedláček** od 1.5.1976 do 31.10.1978, kdy odešel do Moravské Třebové
21. **Josef Macík**, administrátor v Cotkytli, od 1.11.1978 do 30.6.1987
22. **Agapit Jaroslav Pátek OCap** od 1.7.1987 do smrti 16.11.2002

23. Jaroslav Příbyl od 1.7.2003

Str. 12

Posloupnost pomocných kněží od r. 1707

1. **Schür Franz** od 1729 do 1730 kooperátor
2. **Deleator Anton** od 1730 do 1739, pak do 1740 administrátor, pak do 1754 kooperátor
3. **Meltsch Wenzl** od 1739 do 1741 kooperátor
4. **Langer Franz** od 1751 do 1754 kooperátor
5. **Josef Güttler** od 1754 do 1756 kooperátor
6. **Bylansky Franz** od 1756 do 1759 kooperátor
7. **Weiss Josef** od 1759 do 1764 kooperátor a pak do 1769 administrátor
8. **Hertzig Johan** od 1767 do 1792 kooperátor
9. **Umlauf Johann** od 1792 do 1806 kooperátor
10. **Christen Franz** od 1806 do 1808 kooperátor
11. **Kopenz Anton** od 1808 do 1824 kooperátor a pak do 1827 administrátor
12. **Bartl Franz** od 1824 do 1833 kooperátor
13. **Haschka Franz** od 1833 do 1848 kooperátor
14. **Haucke Josef** od 1848 do 1851 kooperátor
15. **Hitschmann Alois** od 1852 do 1856 kooperátor
16. **Bauer Alois** od 1856 do 1859 kooperátor, pak do 1861 administrátor
17. **Tinz Cyrill** od 1858 do 1859
18. **Scholz Libor** od 1859 do 1860
19. **Repper Vinzenz** od 1860 do 1862 kooperátor, pak nadační kaplan a administrátor
20. **David Franz** od 1862 do 1872 kooperátor
21. **Schön Karl** od 1873 do 1874 kooperátor
22. **Klementh Franz** od 1874 do 1876 kooperátor
23. **Kresa Josef** od 1876 do 1883 (kooperátor do 1877, pak nadační kaplan od 1877 do 1883)
24. **Augustyn Theodor** od 1884 do 1885 nadační kaplan
25. **Kolomazník Jan** 1885 (od dubna do července)
26. **Maiwald Johann** 1885 (od července do listopadu administrátor)
27. **Schön Anton** od 1885 do 1891 nadační kaplan
28. **Grossmann Karl** od 1891 1. kooperátor, od 7.1.1909 se přestěhoval do Karlovce
29. **Hlavica Franz** od 1899 do 1900 2. kooperátor, přeložen do Dvorců
30. **Hohn Josef** od 1900 do 1902 2. kooperátor, v září 1902 šel do Opavy jako katecheta
31. **Wonisch Eduard** od 16.9.1902 do 16.10.1904 2. kooperátor, byl přeložen do Zábřehu
32. **Wilhelm Schmied** od 1.8.1908 do 1.12.1908, odešel jako kooperátor do Poruby
33. **Jašek Adolf** od 9.1.1909 do 13.9.1909, byl přeložen do Kroměříže jako katecheta
34. **Kulajta Bartholomaeus** od 1.8.1909 do 31.7.1913, šel jako kooperátor do Cotklyte, kde se stal farářem
35. **Schweska Joannes**, novokněz, od 1.8.1910 do 1.1.1911, kdy byl přeložen jako kooperátor do Rýmařova
36. **Prior Clement** od 16.7.1912 do 10.2.1914 2. kooperátor, pak administrátor od 10.2.1914 a pak opět kooperátor do 30.9.1916, kdy se stal farářem v Herčivaldu
37. **Šumšal Josef** od 1.4.1914 do 1.7.1914 kooperátor, pak ustanoven jako kooperátor do Dvorců
38. **Romer Johann** od 1.10.1916 do 30.9.1918. kdy byl přeložen do Mohelnice

39. **Horntrich Johann** od 1.10.1918 do 15.4.1920, toho dne zemřel na souchotiny (úbytě) a byl pochován na zdejší hřbitově
40. **Bönisch Franz** od 1.6.1920 do 1925, kdy byl přeložen do Frankstadtu (Nový Malín?)
41. **Weintritt Rudolf**, novokněz, od 1926 do 1930, kdy byl přeložen do Moravské Třebové
42. **Janta Josef** od 1930 do 1932, stal se farářem ve Studené Loučce
43. **Onderka Kašpar**, novokněz, od 1.4.1932 do 31.8.1939, přeložen do Kravař
44. **Jahn Rudolf** od 16.10.1939 do 16.5.1946, nar. 27.12.1914 v Krasově (Krondorf), zemřel 23.11.1982 v Langenau (NSR)
45. **Dominik Antonín** od 17.6.1946 do 1.12.1946, provisor
46. **Urban František** od 8.11.1946 do 1.10.1948
47. **Šoustek Josef** od 1.8.1949 do 1.12.1952, novokněz, kooperátor, pak provisor do 1.8.1956
48. **Pátek Agapit Jaroslav OCap** od 31.12.1978 do 30.6.1987, důchodce, pak administrátor

Str. 17

Bývalý klášter eremitů „Mariina Koruna“ („Mariakron“) v Legstang

Od Patera Clemense de Elpidio Janetscheka

V roce 1256 spojil papež Alexander IV. mnohé poničené a rozptýleně žijící osady (familie), které spojovaly svůj původ se sv. Augustinem, do jednoho řádu, nazvaného „Augustiniáni – poustevníci (eremité)“ („Řád poustevníků“) a už po několika letech od svého vzniku přišel nový řád na Moravu.

Zatímco dříve byly kláštery zakládány knížecími (panovnickými) domy (rody), pak náš založili uprostřed 13. st., velmi bohatého na církevní založení v Čechách a na Moravě, plného podivuhodných projevů toho, že po příkladu štědrého českého krále Přemysla Otakara II. zakládaly kláštery soukromé osoby.

Také první a nejstarší klášter augustiniánů-eremitů na Moravě děkuje za své založení soukromé zbožnosti.

Pozemkový vlastník Moravské Třebové **Boreš** z vlivného rodu pánů z Rýzmburka založil v roce 1276 pro spásu duše své, svých předků a manželky Richardis klášter „Mariina Koruna“, který byl postaven západně od Zábřehu na půvabné výšině u Moravské Sázavy.

Pro zaopatření řádových bratří určil (Boreš) polovinu Tatenic s 24 lány a všemi právy, odtud zvanou „Mnišská strana“ („Mönchseite“), 4 lány v Třebořově a k tomu mlýn odkoupený od rytíře Konráda z Jereše, a desátek tímtež drženého (nečitelné) (Cod. Dipl. Mor. III, 395). Současně obdaroval také Luszt (Lussdorf, Lubník) (6. Cal. Maii 1267). Současně obdaroval klášter také **Hiršo** z Klingenbergu, jehož dar stvrdil Přemysl Otakar II. (Pecka, 6 Kal. Aprilis 1268 – Extract ex specie facti inter monasterium Coronense et Crumlovii, Moravský zemský archiv 3224).

První převor tohoto kláštera **Ulrich** také koupil rychtu v Třebořově, zvanou „mnišská“ („Münnichgericht“) za 5 marek od Konrada Surmanna, jehož synové Karl a Seidelmann vyžadovali od převora roku 1270 soudně zaplacení těchto 5 marek, ačkoliv tento obnos, jak vysvitlo při jednání, už byl otci zaplacen (Cod. Dipl. Mor. IV, 59). Už v roce 1274 se klášter dostal do nebezpečné situace, protože Boreš z Rýzmburka se rozešel s králem Otakarem II., jak se uvádí, kvůli závistivému donašečství („Nobilis vir Borso recessata rege, amissa gratia regis sine culpa, aemulis ipsius sinistra Regi referentibus“ – Dollsner Cod. epist. in Pertz IX. 180). Od té doby byl Boreš rozhodným stoupencem německého císaře Rudolfa Habsburského, se kterým si vytrvale dopisoval, a otevřeným nepřítelem krále Otakara II., který si vytrvalým,

pokračujícím a prováděným vyplácením korunních statků, které byly jeho předky zastaveny, rozzlobil a zneprátelil nejmocnější české rody.

Že Boreš přes své nepřátelské smýšlení o Otakaru II. neopustil Čechy, ale spoléhaje na Rudolfovu ochranu klidně žil na Rýzmburku, dokazuje listina o obdarování kláštera Mariánská Koruna. Boreš klášteru daroval v roce 1275 zalesněný vršek mezi Krasíkovem a Sázavou, mlýn, s nímž byla spojena mlynářská povinnost udržovat řeku (splavnou?) až po hranici jeho majetku, a 20 lánů v Třebařově se všemi právy a soudnictvím, vyjímaje vraždu, cizoložství a loupež (Cod. Dipl. Mor. IV, 166, Riesenburg, Non. Novemb. 1275).

V následujícím roce nalézáme velký počet českých šlechticů pod vedením Závíše z Falkenštejna a Boreše z Rýzmburka v otevřeném odboji (vzpourě) vůči Otakarovi II., který tísněn ze všech stran byl donucen uzavřít 21. prosince 1276 ve Vídni mír, jímž byla zajištěna protivníkům na obou stranách úplná beztrestnost. Jenže Otakar, který tuto amnestii považoval za zásah do výsostných práv české koruny, vzbouřence potrestal, Boreš z Rýzmburka byl vypovězen z Otakarových zemí a svolaným soudem pro porušení věrnosti panovníkovi zbaven práva na své majetky (Cod. Dipl. Mor. V. 262). Boreš z Rýzmburka zemřel jako vyhnanec v Uhrách r. 1277 (Naučný slovník, pod heslem Osek); po jeho smrti vykonávala ochranná práva nad klášterem Mariina Koruna matka Agatha z Rýzmburka, rozená ze Schonburgu.

Po tragické smrti Otakara II. r. 1278 se ocitla Morava pod prozíravou vládou a správou olomouckého biskupa Bruna od r. 1241 do r. 1281, šťastnější než Čechy, které pod slabým markrabětem Otou Braniborským a bezmocnou správou biskupa Eberharda nabízely zcela bezútešný pohled, ale ani na Moravě po všeobecné neúrodě a propuknuvším hladu nechyběli hrabiví dobrodruzi a drancující hordy, zneklidňující zemi. Také klášter Mariina Koruna a jeho poddaní byli těmito lidmi obtěžováni, klášter byl vydírán a vyžadovány vysoké daně, proto prosil Agathu ze Schonburgu o pomoc v těchto nesnázích. Poněvadž Agatha jako žena nemohla vykonávat ochranné právo nad klášterem, předala je svému bratru Fiedrichovi ze Schonburgu, který byl také zástupcem (mluvčím) pozůstalých dětí Boreše z Rýzmburka.

Friedrich osvobodil r. 1280 poddané kláštera od robot (vůči současnému statkáři), osvobodil je od cizího soudnictví a podřídil je bezprostřednímu soudnictví kláštera, současně přenechal klášteru lesík („silvulam“) mezi Lubníkem a Krasíkovem a potvrdil dříve udělená obdarování Konrada z Jereše, který klášteru přenechal (žebro? pruh půdy?) mezi Krasíkovem a Sázavou (Cod. Dipl. Mor. IV. 240, Trib. II Idus Nov. 1280).

Smrtí biskupa Bruna 1281 zmizel mír a pořádek, jemuž se Morava až posud těšila, zvláště se rozmáhala loupežné rytířstvo. Tako Friedrich ze Schonburgu a rytíř Konrád z Jereše se spojili s pověstným loupeživým rytířem Mathisonem na hradě Hoštejně (Hochstein) a učinili okolí tak nejisté, že i klášter Mariina Koruna od nich trpěl, ačkoliv v roce 1281 bylo uzavřeno ještě jedno obdarování. Konrad z Jereše totiž daroval jménem Fridricha klášteru za škodu 5 marek háj, který se táhl od Krasíkova až k Sázavě (Cod. Dipl. Mor. IV, 282, Trib. Mor. XV. Cal. August 1281). Po Agathině smrti 1283 vystoupil Friedrich (otevřeně?) jako loupeživý rytíř. Proti usnesení landfrídu z roku 1284 postavil v blízkosti Boršova jako (nečitelné) Borše z Rýzmburka tímto založený hrad a odtud podnikal své loupeživé nájezdy.

Olomoucký biskup Dittrich z Neuhausu, na jehož pozemku (panství) tento hrad stál, se to snažil zamezit; Friedrich se chtěl podříditi rozsudku rozhodčího soudu. Zasedání 29. července 1285 zůstalo bezvýsledné (Cod. Dipl. Mor. IV. 297, Brunae IV. Cal. Aug. 1285): markrabě Václav II. rozhodl o stržení hradu, postaveného proti usnesení landfrídu; Friedrich si kvůli tomuto rozhodnutí nedělal starosti, ale ve svých kořistných nájezdech z tohoto hradu pokračoval. Markrabě Václav II. se tím cítil přinucen vynutit si poslušnost násilím. Hrad Borišov (Porstendorf, Boršov) byl po zarputilé obraně konečně dobyt 1286 a zničen, Friedrich sám však na prosbu řady šlechticů omilostněn; potom (vydal do zástavy?) 2 hrady a

slavnostně slíbil zdržet se navždy loupeživých útoků. Protože Friedrich svou přísahu nedodržel, i když tím ohrozil vlastní hrady, přepadl jej sousední rytíř, zajal jej a odvezl do Hradce Králové, kam přispěchal i král Václav. Friedrich byl odsouzen k smrti: král Václav ho zase omilostnil, ale dal ho potrestat utětím prstu pravé ruky. Od té doby zanechal Friedrich loupežení a nakonec žil jako důvěrník krále Václava na jeho dvoře 1289, „Kronika z královského sálu“ zdůrazňuje změnu Friedrichova smýšlení těmito slovy: *Fridericus est factus regis amicus*. Friedrich si získal lásku svých poddaných a zemřel v Moravské Třebové, podle přání v poslední vůli byl pochován v klášterním kostele Mariiny Koruny, kde byl také pohřben jeho nástupce Boreš z Rýzmburka, zemřelý bez potomků 1325. (Histor. Dipl. Jahrbuch von Mähr. Trübau I. Theil, ad annum 1309-1325.)

Také hrad Hoštejn byl tehdy zničen, hradní práva Hoštejna zůstala zeměpánovi až do roku 1289, kdy byl hrad Hoštejn i s okolím postoupen (nebo měl být postoupen) míšeňskému markraběti Friedrichovi (Jireček, *Codex Juris Bohoem.* I, 236). Tehdejší majitelé Hoštejna vykonávali (nečitelné) ochranné právo nad klášterem Mariina Koruna, jehož představeným v roce 1343 byl převor Stefan.

Od 1350 byl Hoštejn v držení Jaroslava z Kronbergu (+1359), který v roce 1355 udělil privilegium rychtáři Herrmannovi z Krasíkova (*Monast. Gewitsch* II. f. 86, Zemský archiv), v roce 1364 potvrdil císař Karel IV. na osobně přednesenou prosbu převora nadační (věnovací) listinu a obdarování kláštera Borešem z Rýzmburka a Friedrichem ze Schonbergu (originál v archivu sv. Tomáše v Brně).

Už 1378 se Smilo ze Šternberka zřekl ve prospěch svého bratra Zdenka území Hoštejna (*Tabul. Terrae Cod. Olomuc. Lib. III, 434*). V roce 1398 se opět zřekl ve prospěch svých bratrů Zdenka a Ješka svého dědictví na Hoštejně a Štítech se vším příslušenstvím a právy. Sotva Smilo bezdětný zemřel, pozvedl jménem markraběte Jošta (Jodoka) Vilém z Pernštejna odpor proti tomuto postoupení majetku a žádal (nárokoval) tento majetek, protože nenáležel Šternberkům jako léno a spadl tedy na zeměpána, stejně tak napadl Ondřej z Líšnice (*Andreas von Lessnitz*) toto darování, týkající se obcí Pivoín a Vacelsdorf, ježto se jich Smilo zmocnil násilím (*Cud. Olom. VI, 797-799*).

Smilo ze Šternberka, který 1398 zemřel a podle svého přání byl pochován v klášterním kostele v Mariině Koruně, odkázal kostelu 50 marek na anniversarium, tento odkaz potvrdili Smilovi bratři Zdenko a Ješek i synovci Albert, Mathäus, a předali klášteru k zajištění tohoto odkazu polovinu Krasíkova – zvanou Žitná (Zytna) – s dodatkem, že klášter má zůstat v jejím držení, pokud by odkaz nebyl do 3 let složen, a tak dlouho brát její požitky, pokud jimi uvedená suma nebude vyrovnána (*Dipl. Monasteri Gewitschensis* I. f. 121, Zemský archiv), což se nikdy nestalo a Krasíkov zůstal v držení kláštera Mariina Koruna, později se objevuje v majetku augustiánského kláštera v Jevíčku.

Od roku 1400 byl klášter Mariina Koruna v jisté závislosti na augustiniánském klášteře u sv. Tomáše v Brně, usuzujeme tak z toho, že převor od sv. Tomáše Johann **Retz** v roce 1400 písemně žádal jménem všech tehdejších augustiniánských klášterů na Moravě (Brno, Jevíčko, Mariina Koruna, Moravský Krumlov a Osvětimany) olomouckého biskupa Jana IX. o udělení zpovědní jurisdikce kněžím, navrženým kláštery.

Mezi kněžími, kteří byli navrženi k udělení této jurisdikce, byli z Mariiny Koruny: Franz, Peter převor, Franz, Christian kazatel a Franz Hanko (*Orig. V. v Archivu sv. Tomáše*). V roce 1401 stvrdil markrabě Prokop (*Datum in Litovia Dominica ante festum st. Joannis Baptistae 1401*) při zachování svých práv koupi rychty v Krasíkově klášterem Mariina Koruna, kterou v roce 1406 prostřednictvím nejvyššího komořího Petra z Kravař smluvně získali bratři Nikolaus a Hnatek Bibnarovi z Bludova (*Dipl. Mor. V. v Zabřeze pátek po Božím vstoupení, Zemský archiv*), podle uzavřené smlouvy měli jmenovaní bratři v roční lhůtě složit 10 marek za tento zákup rychty v Krasíkově a zavázali se klášter v nově získaném vlastnictví (nečitelné).

Poněvadž chybějí zprávy o vnitřním životě a činnosti kláštera, který náležel k bavorské augustiniánské provincii, dá se z okolnosti, že převor Mariiny Koruny Johann byl v roce 1409 zvolen převorem augustiniánského kláštera sv. Tomáše v Brně, v jehož čele v oné době stáli muži vynikající ve vědě a zbožnosti, dojít k oprávněnému závěru, že úplná (dokonalá, přísná) řádová kázeň vládla i v tomto odloučeném klášteře. Johann, který se jako převor nazýval **Joannes de Corona**, nezapomněl na svém novém působišti na tichou Mariinu Korunu, protože v roce 1411 získal od krále Václava IV. potvrzení všech privilegií klášterů sv. Tomáše a Mariiny Koruny; v této listině byla všeobecná zemská daň (berně), kterou oba kláštery platily společně, stanovena na 20 marek a 30 grošů (orig. v Archivu sv. Tomáše). V té době dosáhl klášter Mariina Koruna největšího rozkvětu, v klášteře tehdy žilo 12 kněží; klášterní kostel byl vyhlášeným poutním místem, ve zprávě preláta Hieronyma Huffnagla (v Archivu sv. Tomáše) z roku 1669 se uvádí, že se tu pořádají velké pouti z Čech a Slezska, uctívající vystavovaný obraz P. Marie, který dal klášteru jméno. Podle Thomase de Herrera to byl obraz „S. Maria de Fuccisene“.

Krasíkovu – Budigsdorfu tehdy říkali také „Bussdorf“ („Kající ves“), což souviselo právě s poutěmi do kláštera Mariina Koruna. Ještě dnes se ukazují místa a domy, které stály už tehdy, v nichž tehdejší poutníci, připravující se k pobožnosti před mariánským obrazem, odkládali své šaty, oblékali si kajícnická roucha a teprve v tomto oděvu navštěvovali omilostňující místo (Historia dip. Jahrbuch von Mähr. Trübau I. Band, Randbemerkung zum Jahre 1882). Z nadací budiž zmíněny zřízená Smilem ze Šternberka, dále Jana Kovače 1403, Jana Plavce, Johanna Gablenze, který 1406 zajistil klášteru nadaci na jednoho koně, a Johanna Richnovce, kteří byli všichni pochováni v klášterním kostele (Brünner Wochenblatt 1826).

Také pozemkový majetek kláštera nebyl nevýznamný, přitom měl nezanedbatelné jmění v hotovosti, protože 1400 koupil rychtu v Krasíkově a Jereš, syn Gerharda z Mírova, dlužil v roce 1414 klášteru 21 marek (Dipl. Mor. V. Cerroniho sbírka); v roce 1417 zemřel převor Peter a v roce 1421 kazatel Christian.

Klášter v době husitských válek velmi trpěl, řád augustiniánů-eremitů byl poměrně značně poškozen. Augustiniánské proboštství v Osvětimanech u Velehradu bylo úplně zničeno, kláštery Krumlov a Mariina Koruna se také nevyhnuly zkáze a klášter v Jevíčku byl zachráněn jen díky tomu, že mu podal pomocnou ruku klášter sv. Tomáše v Brně, ač sám tvrdě zasažený.

O zpusťování a oloupení kláštera Mariina Koruna husity podává tuto zprávu již několikrát zmíněný Histor. Dipl. Jahrbuch von (Mähr.) Trübau: Husité přepadli od lanškrounské strany klášter Mariina Koruna. Většina mnichů uprchla do Jevíčka ke svým řádovým bratřím a zbylí byli povražděni okamžitě po dobytí kláštera, kostelní poklady, kalichy, ornáty a podobné majetky uloupeny a při odchodu (husitů) byl klášter vypálen. Mniši žili v Jevíčku až do roku 1427, kdy před tažením Táboritů utekli do Brna, kde žili do konce husitských válek.

Že byl klášter v roce 1423 zcela opuštěn a řádoví bratři žili mimo, prozrazuje zmínka, že řádoví bratři z Jevíčka by museli žít ve vyhnanství právě tak jako bratři z Mariiny Koruny, kdyby je nepřijal augustiniánský klášter v Brně (Extractus memorabilium de Vicariatu Moraviae Eremet. O.S.A. fol. 123: Expilata ecclesia cum conventu).

Od 1437 za převora **Budislava** žilo opět několik augustiniánů-eremitů v Mariině Koruně (post expilationem ecclesiae cum conventu pulsisque fratribus: fratres nisi conventus Brunensis manum auxiliatricem porexisset pene et Coronenses exulare debuissent; Extractus memorabilium de Vicariatu Moraviae Eremet. O.S.A. fol. 123) podporováno augustiniánským klášterem v Brně, protože usedlosti (majetky) kláštera byly v rukou husitských laiků; bída tehdejších klášterních poddaných byla tak velká, že Budislav, převor zpusťovaného kláštera Mariina Koruna, byl v roce 1438 donucen odpustit třebařovským 2 marky roční činže

(Annales St. Thomae ad annum 1438). Téhož roku byl jeden augustinián z kláštera Mariina Koruna zavražděn loupeživou bandou z hradu Krottenpfühl (Necrologium, jež podle Horkého měl vlastnit biskup Josef Hurdlíček). Posledním majetkem kláštera byla řeznická stolice (krám) v Moravské Třebové, kterou převor P. Gabriel z Mariiny Koruny v roce 1442 se svolením brněnského převora Laurentia Panafiela prodal za 7 marek Martinu Fleckenhausevi (Brunnae fer. VI. post Pentec. 1442, originál v Archivu sv. Tomáše); v této smlouvě se klášter uvádí jako „claustrillum“ a v pozdější německé smlouvě jenom jako „Klösterle“ („klášteřík“, „klášterec“). Takové pojmenování dokazuje dlouhotrvající zbídačení (zchudnutí). V oněch časech odpadl jeden převor neznámého jména k husitství, což bylo později oznámeno, a několik řádových bratří bylo nouzí přinuceno Mariinu Korunu opět opustit a u řádových bratří v Brně prosit o přijetí, které jim bylo poskytnuto v roce 1444.

Klášterní statky se nalézaly v rukou Jana Tunkla z Brníčka (Brunnes), přívržence husitství. Určitě se olomoucký sufragán Vilém z Kolína, který byl až do roku 1423 převorem augustiniánského kláštera v Brně, na zemském sněmu svolaném císařem Zikmundem do Brna v roce 1435, na němž se jednalo i o navrácení uloupených církevních statků, snažil také o věc kláštera Mariina Koruna.

Ačkoliv Albrecht ze Šternberka v roce 1437 žaloval u zemského soudu Jana Tunkla z Brníčka pro 1000 marek (Brandl libri cit. et sent. III 716), protože si bezprávně přisvojil kraj kolem Hoštejna, zůstala tato žaloba bez výsledku, protože synové Jana Tunkla, Jiří a Jan měli v roce 1453 hoštejnský kraj obsazený a od dřívějších držitelů jej odkupovali. Púta ze Sovince jim v roce 1453 přepustil Tatenice (Cud. Olom. libr. VI, 58), které koupil od Margarety ze Šternberka, současně jim Matouš ze Šternberka prodal mezi jinými hrad Hoštejn, Krasíkov, klášter u Sázavy („Clasterzecz in Sazava“) Mariina Koruna s jeho mlýnem, polovinou Třebořova a ochrannými právy nad nimi a dal jim tento majetek zapsat do zemských desek (Cud. Olomuc. Libr. VI, 61). Ačkoliv moravský podkomoří Karel z Vlašimi jménem krále a augustiniánského kláštera sv. Tomáše v Brně proti zápisu do zemských desek podal stížnost „že nám drží všecko zboží naše a našeho kláštera“ (Cud. Olomuc. Libr. VI, 73), zůstali Jiří a Jan Tunklové držiteli kláštera.

V roce 1463 žilo opět několik bratří v Mariině Koruně. Převor Mariiny Koruny Václav (Wenzel) žaloval v roce 1463 bratry Jiřího a Jana Tunkly ze Zábřehu a Brníčka u zemského soudu na 1100 marek, protože si přivlastnili veškerý majetek kláštera (Brandl Libri cit. et sent. IV, 343), právě tak žaloval Jiřího Tunkla převor od sv. Tomáše Ulrich na 600 marek (Brandl Libri cit. et sent. VI, 518) „že nám drží klášterec v Krasíkově se vším příslušenstvím“, také převor augustiniánského kláštera v Jevíčku Linhard žaloval, že Jiří Tunkl odňal louku poddaným v Zavořicích, že s klášterními poddanými zle nakládal a aniž klášter požádal, dal na jednom z jeho pozemků založit škodný rybník (Brandl Libri cit. et sent. IV, 735). Boček z Kunštátu v téže době žaloval Jana Tunkla, že jeho poddaným ukradl dobytek, poddané nechal na mnoho dní uvěznit a že louky násilně sebral a že on sám měl ty louky brát (Brandl Libri cit. et sent. VI, 877). Z těchto uvedených žalob – ačkoliv takových je ještě více – si můžeme udělat představu o bezohlednosti bratří Tunklů i o smutné situaci poddaných, zůstavených bez ochrany. Protože všechny žaloby byly bezvýsledné, opustili řádoví bratří opět Mariinu Korunu, neboť listina z roku 1466, kterou Jiří Tunkl tvrdí, že podle vůle svého zemřelého otce Jana vydal část klášterních statků; výslovně uvádí, že účelem tohoto navrácení statků je, aby se řádoví bratří do Mariiny Koruny opět vrátili. Klášterní majetek vydaný v roce 1466 byl: polovina Třebořova se všemi právy, pole a louka v bezprostřední blízkosti kláštera, mlýn na Sázavě včetně jednoho pole a 8 fůr sena ročně; naproti tomu mají klášterní lesy u Třebořova, Krasíkova včetně polí, luk a rybníků a lesů připadnout zpět klášteru teprve po Jiřího smrti. Jiří Tunkl se mimoto zavázal (za?) tehdejší držitele Hoštejna k údržbě klášterních stavení. (Archiv monast. S. Thomae transumpta Originalia T. II. fol. 251, Wincenitii 1466). Přes toto částečné navrácení statků zůstával klášter

Mariina Koruna ve špatné a dlouhodobě neudržitelné situaci, neboť tento stav zcela závisel na milosti tehdejšího zábřežského a hoštejnského pána. V roce 1477 se Jiří Tunkl cítil žalostnou situací (kláštera) donucen vrátit konventu všechny rybníky, louky, všechny bývalé důchody a zákupy (Arch. Mon. S. Thomae transumpta Originalia Tom. II, fol. 252) s výjimkou roční činže 5 marek z Krasíkova, na což mu tehdejší převor Ernst se svolením převora od sv. Tomáše vystavil listinu. Od té doby rozhodovali převorové od sv. Tomáše v Brně o nemovitém majetku kláštera Mariina Koruna, a znevážený klášter nemohl svobodně nakládat se svým majetkem.

V roce 1477 zemřel zbožný laický bratr Johann Frank, zatímco převor Ernst meškal v Brně (Libr. Rationum ad s. Thomae ad. an. 1477).

V roce 1481 nechal Albrecht starší ze Šternberka zajistit Štítý spolu s dalšími osadami, mezi nimi i Tatenicemi, Janovi z Dalčic (OL XII, 20). Jan z Dalčic a Šilperka (Štítů) se zmocnil také klášterního zboží v Tatenicích a klášterního lesa („Huppus“), pravděpodobně tzv. malých a velkých „Hüben“, rušil klášterní právo rybolovu a způsobil klášteru velké škody; není nepravděpodobné, že také vyhnal převora Ernsta, který žil od r. 1482 v klášteře u sv. Tomáše v Brně jako sakristán a tam zemřel r. 1503 (Annales monast. S. Thomae ad annum 1482).

V roce 1490 se objevuje Johann, převor augustiniánského kláštera v Jevíčku, současně jako převor Mariiny Koruny, jemuž jako převoru klášterce (Mariiny Koruny) odkázal Flemig, kovář a měšťan v Moravské Třebové, 25 grošů (Hist. dip. Jahrbuch von Mähr. Trübau I. Theil, část testamentu). Léta 1490 – 1493 jsou plná žalob převora Johanna na Jana z Dalčic pro vyloupení klášterních statků, právě tak žaloval Boreš z Rýzmburka-Oseku převora Johanna, že odmítl vydat klášterní nadační listiny, a také Jiří Tunkl kvůli ochrannému právu nad Mariinou Korunou, které si nárokoval jako potomek zakladatele; naproti tomu žaloval Jiří Tunkl Albrechta ze Šternberka, že ochranné právo nad klášterem nedal výslovně vtělit do desek (zemských) (Olom. Puhon. ad annos 1390-1394 – zřejmě chyba v opisu do PK, asi má být 1490-1494). Protože převor Johann i Jiří Tunkl v roce 1493 zemřeli, zůstaly tyto spory nedořešené. V roce 1500 byl jako převor Mariiny Koruny uveden Martinus (Histor. diplom. Jahrbuch von Mähr. Trübau I. Theil, poslední strana). V roce 1513 odstoupil Mikuláš z Lichtemburka, který rozsáhlé panství Zábřeh a Hoštejn zdědil po Jindřichu Tunklovi, synovi Jiřího Tunkla, držbu včetně svrchovanosti nad klášterem a klášterním statkem Krasíkov Ladislavovi z Boskovic (OL XVIII, 21), který r. 1513 zdědil také Tatenice (OL XVIII, 11).

Od roku 1513 vykonávali pánové z Boskovic ochranné právo nad klášterem. Ačkoliv byl Ladislav z Boskovic nekatolík, klášter Mariina Koruna pod ním netrpěl, protože všem poddaným svých rozsáhlých držav povolil úplnou svobodu vyznání. Ladislav je ozdobou svého rodu. Na cestách po Itálii a Francii a při dlouhém pobytu v Německu získal na svou dobu neobyčejné vzdělání. V Boskovicích měl jednu z nejbohatších knihoven na Moravě a nebyl jen učenec, ale i štedrý (pěstitel?) a podporovatel věd. S jeho svolením propůjčil roku 1518 tehdejší převor Augustin z Mariiny Koruny Johannu Janischovi, rychtáři v Třebořově, jisté svobody na rychtě v Třebořově (Hist. dip. Jahrbuch von Mähr. Trübau II. Theil zum Jahre 1518), kvůli čemuž byl rychtář zván „Münnichrichter“ („mnišský rychtář“); také přenechal Hansi Steffanovi jednu (míru?) pole se stejnými právy jako ostatním, kteří také míru obhospodařovali, totiž za roční činži 6 grošů a 2 slepice se zachováním předkupního práva (Dipl.mon. Gewitschensis I.f., Zemský archiv). V generálním archivu augustiniánského řádu je 29. srpna 1515 zmíněn bratr (frater) Joannes de Conventu Coronae B.M.V. in Districtu Moraviae.

Po smrti Ladislava (z Boskovic) 1520 se rozpadl dosud únosný vztah mezi klášterem a pozemkovou vrchností jako ochráncem kláštera, Kryštof z Boskovic a jeho nástupce Václav z Boskovic byli horliví zastánci luteránského učení a pokoušeli se všemi prostředky donutit své poddané k přijetí tohoto vyznání. Díky takovému jednání bylo trvání kláštera otázkou,

protože nekatolická vrchnost byla rozhodnuta jej odstranit, aby na celém svém panství mohla rozšířit luterství. Kryštof čekal na vhodný okamžik a příležitost, aby se jedním rázem zmocnil kláštera i jeho statků.

V roce 1531 odkázal Lorenz Merkl klášteru 1 marku a téhož roku byl v Moravské Třebové ulit pro klášter nový zvon. V roce 1534 udělil tehdejší převor Erhard Weikher Georgovi Mantlemu jisté privilegium. Erhard byl na bavorské provinciální kapitule roku 1536 znovu potvrzen jako převor kláštera Mariina Koruna (Felicii Aulensii Alphabetum de Monachis et Monasteriis O. Emerit. S. Augustini pag. 26).

Od tohoto roku mizí klášter z provinciálních zpráv a také z řádových registrů. 1539 přenechal poslední převor Mariiny Koruny Philipp Geiswein louku za roční činži 7 grošů a 3 slepice Nikolausovi Englischovi (Dipl. Mon. Gewitsch I. fol. 124 in die Innoc. 1539) a v roce 1540 Lukasovi Hegerovi z Třebořova louku na „Potten“ (snad „Poten“ zvanou) u Staré Sázavy za roční činži 20 grošů a 2 slepice se zachováním předkupního práva (Historia dip. Jahrbuch von Mähr. Trübau in die Prisca 1540). Mimoto převoři Mariiny Koruny přepustili lubnickým za roční činži 2 louky na Legstangu, které teprve 1689 byly připojeny k panství Zábřeh, (originální dopis zábřežského správce svobodnému pánu von Salek v Biskupicích, obsažený v Dipl. Morav. V). Z roku 1538 se zachoval ještě účet Georga z Moravské Třebové, který žádal od „Monich von Klösterle 33 Groschen vor dy Arbett“ („mnicha v klášterci 33 grošů za práci“).

Philipp von Geiswein byl v roce 1542 zvolen převorem u sv. Tomáše; sotva opustil klášter Mariina Koruna, už se Kryštof z Boskovic zmocnil kláštera a jeho statků.

Když Philipp von Geiswein obdržel zprávu o násilném odebrání statků, poslal okamžitě jednoho pověřence ke Kryštofovi, aby mu předložil námitky (stížnost) na toto protiprávní vyvlastnění (odebrání) klášterních statků; ale Kryštof nepřijal ani toto poselství ani pověřence; kvůli tomu poslal v roce 1544 převorovi Philippovi hrubý dopis, v němž nejprve zpochybňoval, zda augustiniánský konvent v Mariině Koruně závisí na konventu v Brně a zda převor Aegidius byl pronásledován správcem z Moravské Třebové. V tomtéž dopisu předhazuje, že pater Philipp, který Kryštofa obvinil, byl do Mariiny Koruny poslán z Brna, a že mnoho z kláštera odtahal; nakonec Kryštof poznamenává hrubým tónem, že by augustiniánský klášter v Brně neměl do Mariiny Koruny žádného kněze posílat a že se nadále o Mariinu Korunu nemá co starat, protože on sám bez cizí pomoci na svých statcích zvládne „temporalia et spiritualia“ (Sovinec, středa po sv. Lukáši 1544).

Ještě nepřátelštější vůči všemu katolickému byl Václav z Boskovic, který okamžitě po nastoupení rozsáhlé državy Moravská Třebová r. 1550 vydal rozkaz, že každý jeho poddaný musí přijmout Lutherovo učení, nebo změnit své bydliště a odebrat se pryč z jeho panství. Katoličtí duchovní museli svá obročí opustit, a buďto přijmout luterství nebo jako vyhnanci jít do jiného kraje. Katolíci museli bez dalšího opustit svá bydliště, aby na jejich prázdné domy a pozemky mohli být přesídlováni luteráni z okolí a tato sekta přistěhovalců tu mohla být usazena. (Hist. dipl. Jahrbuch von Mähr. Trübau II. ad ann. 1550). Přesto nebyl klášter Mariina Koruna ponechán osudu. Z Brna byl do Mariiny Koruny opět poslán kněz, jemuž však Kryštof násilně odňal klíče kláštera a vyhnal ho, zatímco sloužící kláštera dal naverbovat do vojska.

Brněnský převor Philipp Geiswein a později Johann Ev. Herr žalovali opět pro násilné odebrání klášterních statků, z nichž tehdy 4-5 bratří mohlo pohodlně žít, u císaře Karla V. a Ferdinanda I. Žádná pomoc však nepřišla a pro náboženské střety, které oba císaře plně zaměstnávaly, se ani nedala očekávat, takže klášter Mariina Koruna musel být zrušen a od roku 1550 zůstal opuštěn.

V následujících letech se převoři od sv. Tomáše v Brně a převoři v Jevíčku a generál řádu Augustiniánů-Eremitů v Římě snažili dosáhnout opětného získání kláštera Mariina Koruna a jeho obnovení.

První pokus udělal P. Ambrosius de Brunnae, tehdy převor augustiniánského kláštera v Jevíčku, podává o tom r. 1577 zprávu v dopise brněnskému převorovi Augustinu Clementinovi, že mu podkomoří zemského práva z Olomouce slíbil, že se u dvora přimluví za obnovení kláštera Mariina Koruna (Dipl. Mor. V, originál dopisu). Jenže tehdy Moravská Třebová a celý kraj náležely Žerotínům, takže nebyla naděje na obnovení kláštera; teprve až poslední držitel Moravské Třebové Ladislav Velen ze Žerotína jako zemský zrádce uprchl a panství Moravská Třebová se dostalo do majetku Lichtensteinů r. 1622, se dalo doufat v opětné získání ztraceného konventu.

Převor od sv. Tomáše Vinzenz Barnabäus zahájil jednání s knížetem Karlem z Lichtesteinu, které se táhlo celý rok, aniž by vedlo k žádanému cíli; protože Karel z Lichtesteinu r. 1627 zemřel, pokračovala jednání s jeho synem Karlem Eusebiem a byla by jistě uzavřena a vedla k závěru uspokojivému pro klášter, kdyby olomoucký ordinariát dal knížeti souhlas k provedení jeho plánu. Když kníže Karel Eusebius z Lichtesteinu pospíšil jako vyslanec dvora do Říma, jednal s ním tehdejší generál řádu augustiniánů-eremitů Fr. Hieronymus Rilia Carstanus osobně. Výsledkem tohoto jednání bylo, že kníže slíbil založit v Moravské Třebové nový klášter augustiniánů a tomuto klášteru propůjčit fary v okolí, opuštěný klášter Mariina Koruna ale strhnout. Že kníže chtěl tuto úmluvu dodržet dosvědčuje to, že převor kláštera v Jevíčku Jakob Kirschner se vzdal jevíčské fary a na přání knížete převzal faru v Moravské Třebové. Jakob Kirschner byl na tuto faru investován r. 1638 a 3 augustiniány – kněze z Jevíčka ustanovil svými pomocnými kněžími, jenže plán knížete obsadit i okolní fary augustiniány narazil na nesouhlas olomouckého ordinariátu, který obsazení far řádovými kněžími z blíže neznámých důvodů zamítl.

Za těchto okolností se Jakob Kirschner cítil povinován vzdát se fary v Moravské Třebové r. 1645 a poprosil knížete, zda by mohl opět zřídit Mariinu Korunu. V roce 1654 vizitoval prelát a provinciál P. Alphons Steimos v doprovodu svého sekretáře P. Hieronyma Hufnagela augustiniánský klášter v Jevíčku, při této příležitosti navštívil také Mariinu Korunu. Obyvatelstvo okolních vsí se radovalo z této návštěvy, protože kam jejich paměť sahala se tu žádný augustinián neukázal, ačkoliv Krasíkov stále řádu náležel. Při přijetí a odjezdu preláta vyzváněly zvony opuštěného klášterního kostela, byl to pozdrav na rozloučenou – už nikdy tyto zvony ve službě kláštera nezazněly. Mezitím se situace augustiniánů v Jevíčku natolik zhoršila, že převor Heinrich Gasapi kvůli neustávajícímu znepokojování kláštera ze strany měšťanstva knížete r. 1666 prosil o znovuzřízení kláštera Mariina Koruna, aby tam mohli augustiniáni z Jevíčka přesídlit, a prelát Hieronymus Hufnagel tuto prosbu opakoval a slíbil, že jestliže kníže tento klášterní kostel a budovu konventu odpovídajícím způsobem postaví (zřídí), samozřejmě bez vrácení klášterních pozemků, a nechá tam augustiniány z Jevíčka přestěhovat, že budou svou výživu („sustentationem“) brát ze statků jevíčského kláštera; tutěž prosbu opakoval převor v Jevíčku Augustin Walsuba v roce 1684 a 1691. Kníže už byl pro tento plán získán, když ho nečekaně překvapila smrt v r. 1708.

10. srpna 1708 nechal anonymní vysoký úředník prostřednictvím svého přítele von Leischnera položit zapečetěný svazek (fascikl) na oltář mariánské milostné kaple klášterního kostela sv. Tomáše v Brně. Neznámý úředník navštívil Mariinu Korunu, viděl opuštěný klášterní kostel a zpola zřícenou budovu konventu, a pátráním u venkovanů se přesvědčil o ničení kláštera. Výsledek tohoto pátrání: především do fasciklu snesl všechny nadační listiny a došel k názoru, že by se právní cestou dalo dosáhnout znovuzřízení kláštera. Fascikl byl nadepsán: **Facti species seu Praetensio Vicariatus Nostri Moraviae super monasterium Coronense juridice deducta**. Závěr tohoto výjimečného a zajímavého spisu dokazuje (autorovu) hlubokou znalost říšského práva, Bible a občanskoprávních řízení, nelze pochybovat o tom, že tento spis pochází z pera laika, což vyjadřuje následující distichon: „O unitam per calamum Coeli Regina, per istum Reddatur capiti sacra Corona Tuo. Amen.“

Tehdejší prelát Nikolaus Kedritz poslal (předal) knížeti Lichtensteinovi opis tohoto spisu, nepodnikl však žádné další kroky, protože se obával, že by otevřením (vznesením) procesu proti domu Lichtensteinů vyvolal nevoli dvora, nemohl (si dovolit) podstoupit drahý soudní proces s nejistým výsledkem a především nechtěl dále slyšet předhůzky, že převor Mariiny Koruny za husitských časů odpadl „non solum a religione sed etiam a fide“.

Prelát od sv. Tomáše Prosper Günther chtěl dát alespoň zvony klášterního kostela převézt buďto do Brna nebo do Jevíčka a obrátil se kvůli tomu na olomoucký ordinariát r. 1719. Pouze díky odmítavému stanovisku faráře a děkana v Moravské Třebové Antona Stehta, kterého požádala biskupská konsistoř o prošetření potřeby a vlastnictví zvonů, zůstaly zvony na místě, protože je už před sto lety „okupovali“ trebařovští a vrchnost postavila dřevěnou zvonici. Ve zprávě zmíněného faráře z 16. března 1719 olomoucké konsistoři se uvádí: Nalezli jsme zde zpusťšený a zřícený kostel a obhlédli jsme si zvonovou stolicí, která je dva sáhy vysoká, obitá prkny, na níž visí 3 zvony; první menší, jehož nápis těžko čitelný ale dosud znatelný zní: „Ave gratia plena, Dominus Tecum, benedicta Tu in mulieribus.“ Druhý (jiný) lépe čitelný nápis zní stejně; velký je „ulit ke cti naší milé Paní A. 1531“ („gegossen zu Ehre unserer lieben Frau A. 1531“) Po této zprávě rozhodla olomoucká biskupská konsistoř 19. června 1719, že zvony mají zůstat v Třebářově.

11. května 1726 obdržel prelát od sv. Tomáše Andreas Zirkel od generála řádu Fr. Thomase Cervionioho úkol prosadit všemi prostředky (nátlakem) obnovení Mariiny Koruny; Andreas Zirkel proto napsal knížeti Johannu Josefovi Lichtensteinovi a také jeho manželce Marianne, rozené hraběnce z Oettingu. Kníže odpověděl zpočátku vyhýbavě; konečně prohlásil v dopise z Feldsbergu z 9. června 1726, že je připraven odstoupit pozemek, na němž kdysi klášter a kostel stály, a ke stavbě kláštera darovat 2000 zl. a „materialia“ v ceně v místě obvyklé; prelát však má nejprve získat císařský a biskupský souhlas k obnovení kláštera a reversem zavázat sebe i své nástupce, že za žádných okolností nebudou žádat zpět (uplatňovat právo) něco z klášterních statků. Vzhledem k této nepřijemné nabídce jednání nepokračovala.

23. května 1752 se první opat u sv. Tomáše Mathäus Pertscher znovu obrátil na knížete Johanna Wenzela z Lichtensteinu kvůli vydání zvonů; opět bez úspěchu, protože kníže považoval rozhodnutí olomoucké konsistoře z 19. června 1719 za právoplatné.

Ještě v novější době se opat Ciryll Napp, který jako rodák z Jevíčka jevil vřelý zájem o Mariinu Korunu, tak blízkou jeho rodišti, dlouho zabýval plánem obnovit bývalý klášter Mariina Koruna jako filiálku sv. Tomáše v Brně.

Budova konventu se zřítla už v roce 1654, kostel postavený v gotickém slohu ještě byl celkem zachovalý; teprve od roku 1670 stál zde opuštěn a byl z hrobových peněz obce „Legstang“, která pochovávala u kostela své zemřelé, aspoň zastřešen. Tehdy se v kostele napočítalo 6 celkem zachovalých oltářů a vlastnil ještě nějaké kostelní náčiní.

Podle dopisu preláta od sv. Tomáše Andree Zirkla byly v kostele v roce 1726 ještě nalezeny kamenné oltáře a zdi byly ozdobeny freskovými malbami, představujícími sv. Augustina. Také tu ještě byla gotická křtitelnice, z čehož se dalo usuzovat, že augustiniáni neodmítali vykonávat duchovní správu, rovněž tehdy ještě stála věž, i když hrozící zřícením, proto z ní obec Třebářov sejmula zvony a pověsila je do nové dřevěné zvonice, postavené knížetem Lichtensteinem; obec také platila ze svých prostředků zvoníka, která bydlel v domečku u kostela. Mariánská socha, která nebyla v kostele příliš ctěna, stála až do roku 1740 pod věží, která se v roce 1741 zřítla a prorazila kostelní klenbu. Sedlák z Lubníku Bartholomäus Meixner sochu včas odnesl, na svůj náklad ji nechal zrenovovat a pak ji postavil do kaple v Lubníku; r. 1752 byla přenesena do farního kostela v Tatenicích a postavena nad zpořvednici; v současnosti stojí na oltáři sv. Jana Nepomuckého. Tatenický farní kostel vlastní ještě z tohoto kláštera pocházející drahocenný vyšíváný ornát.

Další dřevěná socha z Mariiny Koruny, která byla za husitských válek přenesena do Jevíčka, byla v roce 1715 převorem Augustinem Schmidem postavena nad klášterní fortu

v Jevíčku. V roce 1780 stály už jen holé kostelní zdi s úzkými gotickými okny, podlahu kostela pokrývaly rozbité náhrobní kameny.

V současnosti stojí ještě štítová zeď kostela a část bočních zdí, vnitřní prostor byl změněn v letní cvičiště (hřiště), v dřevěné kapli visí ještě jeden zvon z klášterního kostela, druhý zvon z kláštera se nalézá na věži farního kostela v Tatenicích a třetí na věži farního kostela v Třebařově; z kláštera se nezachovalo nic než vyzděná studna. Stavební materiál ze zřícených klášterních zdí si sedláci z okolí odvezli a použili ke svým účelům. Smutný pohled skýtají tyto ubohé zbytky bývalého domu Božího a kláštera, tito nemí svědkové období, trvajících 627 let; i tyto stopy se zanedlouho ztratí a zde kdysi stojící klášter augustiniánů-eremitů nebude připomínat nic než název vesnice „Mariakron“ („Mariina Koruna“), která za svůj vznik i pojmenování vděčí klášteru Mariina Koruna. Obec byla v roce 1797 oddělena od Malého Třebařova a obdržela vlastní správu (rychtu). Její první rychtář se jmenoval Anton Liepold za úřadování vrchního správce Franze Rollera v Zábřehu, za inspektora Johanna Blumenwitze v Moravské Třebové, tehdejší farář se jmenoval Karl Reichl a jeho kooperátor Johann Umlauf.

Str. 36

1714 řádil v Tatenicích mor, při němž se mnoho domů změnilo v lazarety, proto se v této obci o svátku sv. Rocha koná procesí k jeho soše a tu se modlí 5 otčenášů a zdravasů.

V letech 1707 až 1723 bylo zavedeno čtvrtletní placení desátku, k tomu přibyl poplatek „za ranní mši“ („Frühmessegeld“) od každého farníka 1 kr. 3 denáry.

1742 v dubnu zažil tatenický farář Gottfried Petsch invasi mnoha pruských vojáků, kteří faru vyplundrovali.

1804 byla obec Lichtenštejn (Lichtenstein) oddělena od obce Šumvald (Schönwald, Strážná) a obdržela vlastní správu (rychtu).

1837 byla střecha tatenické fary pokryta pálenými taškami.

1843 bylo velice suché léto, potoky a studny vysychaly, obilí na mletí se posílalo až do hor u Branné (Goldenstein).

1845 24. března zmrzla ve křtitelnici neposvěcená křestní voda.

1805 byli v Krasíkově skoro v každém domě nemocní.

1789 byla obec Krasíkov, která patřila Náboženskému fondu, odprodána k panství Zábřeh (smlouvy z 1. ledna 1796 – 24.2.1797)

1858 15. ledna večer mezi 8. a 9. hodinou lehké zemětřesení v Tatenicích

1901 byl kostel opatřen bleskosvodem, který byl namontován jedním klempířem z Králík. Zaplacen byl konkurenční cestou. (Kostelním konkurenčním výborem, pozn. překl.)

1901 byl založen Spolek pro renovaci farního kostela (Pfarrkirche-Renovierung-Verein)

Od 12. června 1901 je v Tatenicích farářem Johann Maiwald. Přišel ze Široké Nivy ve Slezsku a 23. června byl instalován.

18. a 19. dubna 1903 byla hrozná sněhová bouře; byly až 2 m vysoké závěje, což ani staří lidé nepamatují. U chodníku z fary ke kostelu byla závěj vyšší než plot.

5. září 1903 propukl v části Třebařova v tzv. „Hofu“ nepozorností jednoho dítěte, které si chtělo místo na poli udělat ohníček u stodoly, kolem poledne požár, jemuž padlo za obět 14 stavení. Škoda dosáhla 60.000 K. Jen malá část byla pojištěna. Ve farním kostele se konala sbírka pro pohořelé, jež vynesla 82 zl. = 164 K. Kníže arcibiskup olomoucký Dr. Theodor Kohn daroval 50 K. Stejný obnos daroval tehdejší vldp. děkan z Moravské Třebové jménem Vinzenz Repper a to z vlastních peněz.

Sklizeň v roce 1903 byla prostřední. Obilí sypalo celkem méně, mnoho, mnoho polehlo v důsledku silných lijáků. Sklizeň brambor byla slabá, o dobrou třetinu nižší. Po zasetí ozimů 1903 panovala hotová šnečí pohroma. Denně byli lidé časně ráno venku, aby šneky posbírali

nebo usmrtili. Mnozí rozsypávali vápno, ale to nestačilo, protože často přšlo. Mnozí museli zasít znovu.

Od 13. do 22. března 1904 byla zde v Tatenicích sv. misie, a to 3 dp. redemptoristé z Králík, jmenovitě P. Hemelmayer, P. Buresch a P. Innerkofler. Od roku 1870 tu žádná misie nebyla. Tato misie proběhla velmi dobře, Bylo na 2050 komunikantů. Jen 4 učitelské síly z Tatenic a také tzv. „josefinci“ („Josefiner“) (tj. ti, kteří postavili pomník císaře Josefa II.) se nezúčastnili. – Na pokrytí nákladů misie obdržel farář od veledúst. konsistoře 100 K, právě tolik, kolik misionářům dal jako malou remuneraci za jejich námahu. Od lidí nedostal nic s výjimkou 3 osob, které donesly několik vajec, mléko a 2 K.

24. dubna a 2. května 1904 se strhly nad Tatenicemi hrozná bouřky, které pole místy rozryly (roztrhaly) kromě dalších škod.

Léto tohoto roku 1904 bylo velmi suché, od letnic až do začátku září nepršelo. Dny byly velmi horké, noci naproti tomu velmi studené a jen díky chladu vydržely brambory a řepa. – Žeň se v tomto roce přesto dala označit za celkem dobrou. Sena bylo velmi mnoho, otavy však v důsledku vedra daly málo, suché louky byly zcela vypáleny. Žito a pšenice byly velmi pěkné, rovněž ječmen a oves včas zasetý do hlubší půdy. – Řepa se v září velmi vzpamatovala.

26. září před večerem byla velmi silná bouřka, blesk dvakrát uhořel v blízkosti Tatenic.

V roce 1904 se začalo s renovací farního kostela. Nejprve byly důkladně opraveny oba klenební pásy, které byly uprostřed silně popraskané, také krov byl rekonstruován, což bylo zapláceno kostelním konkurenčním výborem.

Str. 38

Téhož roku byla započata renovace freskových maleb a to 2 nástropních obrazů: „Klanění se Beránku Božímu“ nad chórem a sousedního, představujícího „Ježíše v chrámu“. Renovace prováděl akademický malíř a korespondent c.k. centrální komise pro umělecké a historické památky Theofil Melicher z Vídně, s ním pracoval akademický malíř Kraus. Renovace 2 obrazů stála 4400 korun, tento obnos uhradil patron kníže Johann z Luchtensteinu sám.

Vidi 5/6 1905. Repper, děkan.

V roce 1905 renovace freskových maleb pokračovala. 2 další velké nástropní obrazy „Nejsvětější Trojice s trinitáří korunuje Matku Boží“ a druhý „Navštívení Panny Marie“ stály 1600 zl. + 1400 zl. = 6000 korun, úhradu nákladů opět převzal vysoký patron. Téhož roku byly také obnoveny 3 výklenky nad hlavním oltářem, dále 4 boční obrazy: „Narození sv. Jana“, „Sv. Jan jako kazatel pokání“, „Křest Ježíšův“ a „Sv. Jan před Herodem“, to stálo dohromady 4410 korun. Tento obnos zaplatil Spolek pro renovaci farního kostela. Lešení stavěl v tomto roce p. Franz Berg, tesař z Moravské Třebové, stálo 598 K 32 h.

Viděl 8/5 1906. Repper, děkan.

V roce 1906 pokračovala a byla dokončena renovace fresek výše uvedenými malíři. Byly obnoveny následující obrazy: 2 nad kůrem v lunetách, zobrazující muzicírující anděly, dva obrazy nad 2 bočními dveřmi, vlevo „Zvěstování Gabrielovo o sv. Janovi“ a vpravo „Stětí sv. Jana“, dále obrazy u bočních oltářů: u oltáře sv. Kříže „Snímání s kříže“ se dvěma malými bočními obrazy „Vzkříšení Krista“ a „Nanebevstoupení Krista“, u oltáře sv. Jana Nep. „Nalezení jazyka sv. Jana“ s bočními obrazy „Jan Nepomucký putuje do Staré Boleslavi“ a „Vhození Jana Nep. do Vltavy“. Pozadí kůru, nádherné zobrazení varhan, bylo také renovováno a samo stálo 2000 K. Nakonec byly obnoveny plochy stěn a nápisy nad bočními dveřmi. Tato renovace fresek, podniknutá v roce 1906, si vyžádala 3 měsíce, stála 10.520 K, celý tento náklad uhradil Spolek pro renovaci farního kostela. Na poníženou prosbu a dopis slevil, resp. daroval malíř Theofil Melicher 200 K. Malíři v tomto roce pracovali od 20. srpna do 17. listopadu 1906.

Str. 39

Téhož roku započala také renovace a štafírování oltářů a kazatelny a tato práce byla svěřena Robertu Hanelovi z Nového Jičína. Ten odvezl sochy a ozdoby i rámy Křížové cesty do Nového Jičína a tam bylo všechno renovováno. Koncem listopadu 1906 byl hotový hlavní oltář a stál pouze 3600 K. Na začátku února 1907 přivezl Křížovou cestu a ozdoby kazatelny. Obrazy Křížové cesty namalované na plátně obstaral Robert Hanel a 1 obraz stál 120 K a rám 40 K. Rámy jsou staré a byly jen renovovány. Křížová cesta byla 22. února 1907 posvěcena redemptoristou P. Carlem Kandou při příležitosti misijní obnovy, kterou zde držel s P. Inekofferem od 17. do 24. února.

Za konání této misijní obnovy daroval dobrodinec, který si přál zůstat neznámý (totiž Johann Weiss z Vídně, rodák z Tatenic) P. rektorovi v Králíkách 100 K. Přesto že v tuto roční dobu bylo v kostele zima, byla kázání dobře navštívena. Komunikantů byl přes 1350; ze školáků s ohledem na zimu byli jen žáci 4. třídy z Tatenic u sv. zpovědi a sv. přijímání.

Viděl 1. května 1907. Repper, děkan.

V květnu 1907 byly postaveny renovované boční oltáře, zlatičské práce (zdobičské práce, štafírování) stály celkem 11.100 korun. Od zemské (vlády) obdržel Spolek pro renovaci farního kostela na renovaci fresek subvenci 1000 K.

Poznamenáno budiž „pro memoria“ ještě toto: Na písemnou žádost ze strany Kostelního konkurenčního výboru, zda by bylo možné povolit i při pohřbu skutečně chudých lidí tzv. vstřícné vyzvánění při přinášení mrtvého, se farní úřad s tehdejšími představenými (Obmann) p. Rochusem Puhrem (1905) ústně dohodl, že v takových případech na požádání strany může být vyzváněno, bude-li zvoníkovi zapláceno předem.

Viděl při kanonické visitaci v Tatenicích 12. května 1908.

Vinzenz Repper, děkan

Stefan Mauler, viced., konkomisař

Str. 40

Rok **1908** byl rokem jubilejním:

1. 18/9 1908 slavil slavně panující sv. Otec Pius X. své 50leté kněžské jubileum.
2. 12. listopadu slavil vysokorodý patron kníže Johann z Lichtensteinu 50leté jubileum svého panování.
3. 2. prosince konečně slavil Jeho Veličenstvo císař Franz Josef I. 60leté panovnické jubileum.

Všechna tato jubilea byla oslavena slavnostními bohoslužbami.

Viděl 11/5 1909 Repper, děkan

Stefan Mauler, viced., konkomisař

V roce **1909** byla v kostele udělána dlažba a opatřeny nové kostelní lavice, vše s nadějí, že přislíbená (červenec 1908) státní subvence 3000 K na dokončení těchto závěrečných prací bude opravdu vyplacena.

Dlaždičské práce provedl stavitel Rudolf Ilgner z Lanškrouna. Podle nařízení c.k. centrální komise pro umělecké a historické památky byly k vydláždění použity pískovcové dlaždice, které dodal kamenický mistr Kubíček z Maletína; staré dobré plotny byly využity také. Pořizovací náklady na dlažbu kostela obnášely 2495 K 93 h. Pořízení lavic a dveří stálo přes 2000 K. Slíbená státní subvence 3000 K měla přijít koncem března 1910, s laskavým přispěním pana místodržitelského rady Sedláčka v Brně byla 14. března 1910 vyzvednuta představeným obce Josefem Puhrem, a tímto jakož i dobrovolnými dary členů Spolku pro renovaci farního kostela všechny náklady uhrazeny.

Viděl 31/5 1910 Repper, děkan

Stefan Mauler, viced., konkomisař

Str. 41

V roce **1910** byl se svolením nejdůst. k.a. konsistoře obstarán nový Boží hrob. Zhotovil jej podle skicy sochaře a stavitele oltářů Josefa Rifessera ze St. Ulrichu v Tyrolích zdejší stolař Alois Kunert, 2 modlící se anděly a „Corpus Christi“ dodal Josef Rifesser za 242 K.

Účet stolaře Kunerta obnášek 572 K. Tyto výdaje byly pokryty ze jmění „velikonočního hrobu“ (Ostergrabvermögen).

Téhož roku byla cesta kolem kostela od základu vybudována, bylo na ní položeno „stojaté“ dláždění (Storzplaster) zasypané pískem, takže nyní je přístup ke kostelu stále suchý a kostel není tolik znečišťován. – Mělo by se čas od času provést nové urovnání tak, aby cesta byla udržována v pořádku.

V roce 1910 byla časná zima. 20. listopadu už jel tehdejší farář Johann Maiwald k nemocnému do Šumvaldu (Strážné) na saních. Sníh však tuto zimu předčasně roztál; proto slabé osení vlhkým chladem a pak mrazivým počasím v únoru a březnu 1911 velmi utrpělo.

Podle sčítání lidu, provedeného k 31. prosinci 1910, bylo v Tatenicích 1446 obyvatel, v Krasíkově 584, ve Strážné 332, v Lichtenštejnu 186, v Mariině Koruně 226 a v Třebařově (v části přifařené do Tatenic) 320 katolíků, celkem: 3084.

Vidimus in sacra Visitatione generali die 8. Maji 1911

+ *Franciscus*

Princeps Archiepiscopus

*Vincentius (nečitelné)
C.Cap. et Visit. comis.*

Str. 42

7. května **1911** v Tatenicích konal generální visitaci a udílel sv. biřmování Nejdůstojnější kníže arcibiskup olomoucký Dr. František Sales. Bauer. Nejdůstojnější se svým doprovodem třikrát přenocoval v Tatenicích, poněvadž Lubník byl visitován z Tatenic. Biřmováno bylo v Tatenicích 684 osob včetně 46 z Hoštejna.

Rok 1911 byl suchým rokem, takže v polovině srpna byl konec s pastvou. Vedra byla často obrovská přes 35°R. 13. srpna 1911 zemřel na následky úžehu domkář Konrad Schwab č. 179 z Tatenic. Tohoto roku panovala v celém okolí slintavka a kulhavka, což znamenalo velké následky pro rolníky, neboť všechny obce zůstaly uzavřeny pro vývoz dobytka; mnozí totiž chtěli dobytek odprodat kvůli panujícím nedostatku krmiva. Zvlášť špatná byla v roce 1911 sklizeň brambor. Beneficiát sám v tomto roce zasázel na dvou měřících brambory a při sklizni by je všechny odvezl na ručním vozíku, tak jich bylo málo. Musel v tomto roce 20 metrických centů brambor dokoupit.

V tomto roce byla dobudována silnice z Třebařova do Mariiny Koruny.

V roce 1911 byla také Hora Olivová renovována, práce provedl zdobíč z Lanškrouna Johann Peterka, rodák z Tatenic. Náklad dosáhl 200 K. Něco přes polovinu uhradila svým darem a sbírkou Beata Klimková z Tatenic.

Vidi in Visit. can. die 23. Maji 1912.

Stef. Mauler, vicd.

Alois Valent, farář v Třebařově, conc.

K Novému roku **1913** byla díky přeložení faráře Ludwiga Caesara do Jeseníku nad Odrou (Deutsch-Jassnik) fara v Lubníku uprázdněna a farnost byla excurrando administrována tatenickým kooperátorem Clementem Priorem. Při prvním vypsání se nehlásil nikdo; proto byla k 16. dubnu 1913 vypsána znovu.

V roce 1913 byly velikonoce velice brzy, totiž Hod Boží 23. března. Svátek Zvěstování Panny Marie tak připadl na velikonoční úterý, což znamenalo 3 sváteční dny po sobě. Nejdůstojnější arcipastýř tedy na tento svátek (25/3) udělil dispens od předepsané účasti na bohoslužbách a zdržování se nádenické práce (Knechtlichen Arbeiten); lid však dodržel tento mariánský svátek jako obvykle. Přestože velikonoce byly tak brzy, bylo počasí příznivé.

Rok 1913 byl rokem jubilea – radostného připamatování Milánského ediktu, jímž císař Konstantin Veliký vyhlásil a potvrdil křesťanům svobodu a volnost veřejného vyznávání víry. Při této radostné příležitosti byl z kazatelny na svatodušní pondělí čten jubilejní pastýřský list arcipastýřův a o svátku Božího Těla byla uspořádána sbírka na postavení kostela na stejném místě, kde „in ponte Milvio“ císař Konstantin porazil pohanského protivníka Maxentia. Sbírkou vynesla 31 K, které byly předány vld. děkanskému úřadu.

Revidováno při kanonické visitaci 12. června 1913.

Stefan Mauler Vdec.

Karl Slama Concom., farář Třebořov

Str. 43

Ve druhé polovině roku **1913** nepřetržitě silně přšelo, takže lidé jen s velkou námahou sklídili napůl suchou úrodu. Přirozeně se pilně pracovalo i o nedělích a došlo to tak daleko, že o svátku Narození P. Marie během celých dopoledních bohoslužeb v „Zámečku“ („Schlüssel“) pilně mlátili s lokomobilou („dämpfer“, parní stroj). Při upozornění na dodržování nedělního klidu musel člověk počítat s hrubostmi!

Zima **1914** byla celkem mírná a sněhu bylo málo kromě ve Strážné, kde ho bylo na metr vysoko. – 8. února, v neděli po mši sv., kterou ještě odsloužil, ranila pana faráře Johanna Maiwalda mozková mrtvice. Byl nalezen, jak v bezvědomí leží na podlaze ve svém pokoji. Přes okamžitou lékařskou pomoc a kříšení (Dr. Smětal z Moravské Třebové) zemřel p. farář Joh. Maiwald 10. února v 5 hodin večer aniž by opět nabyl vědomí. Pohřbu 13. února, v nádherném jarním dni, se zúčastnilo 23 kněží a obrovské množství lidu. Vldp. správce děkanátu Stefan Mauler ze Starého Města u Moravské Třebové pochovával a vdp. P. kvardián Albin Hlawatsch OFM z Moravské Třebové měl vřelé rozloučení. Kež odpočívá v pokoji! Protože byla nalezena jen provisorní závěť, nedostal kostel a chudí skoro nic, dokonce se hrabiví příbuzní zdráhali zaplatit mešní roucho, které bylo dáno + panu faráři do hrobu a podali proti tomu rekurs.

Provisorem byl jmenován kooperátor Clemens Prior. Týž musel po dva měsíce sám obstarávat celou duchovní správu a výuku ve škole při nejhorším počasí a teprve 1. dubna dostal kooperátora Josefa Šumšala. O velikonočních svátcích bylo nejkrásnější jarní počasí a teplo, rolníci byli s jarními pracemi rychle hotovi.

5. května zemřel v Moravské Třebové kanovník Vincenc Repper, který byl mnoho let farářem v Tatenicích. Tateničtí farníci jej chovají dodnes v uctivé vzpomínce.

Revidováno při kanonické visitaci 28. května 1914.

Anton Kunniger, patr. rep.

Stef. Mauler, děkan Karl Slama konk., farář Třebořov

Str 44.

1 června **1914** byl na uprázdněnou patronátní faru Tatenice Jeho Jasností panujícím knížetem Johannem von und zu Lichtenstein presentován katecheta měšťanské školy v Zábřehu František Jančík, 24. června 1914 byl Jeho biskupskou Milostí generálním vikářem Dr. Karlem Wisnarem investován s pravomocí od 1. července 1914, a 19. července 1914 instalován vldp. děkanem Stefanem Maulerem ze Starého Města, přičemž byl v doprovodu 5 představených obcí, nadučitele Vladimíra Adámka z Tatenic a velitele hasičů Josefa Puhra přijat mnoha farníky. Představenými obcí byli: Johann Haschka v Tatenicích, Otto Winkler v Krasíkově, Josef Morawek, starosta v M. Třebové, Hubert Heger v Mariině Koruně a Johann Kuttich ve Strážné. Kostelními hospodáři byli Franz Richter z Tatenic a Johann Hellebrant.

28. července 1914 vyhlásilo Rakousko-Uhersko válku Srbsku, načež 31. července 1914 byla v Rakousko-Uhersku vyhlášena všeobecná mobilizace. Když Rakousko-Uhersko vyhlásilo 5. srpna t.r. válku Rusku, všude bylo zřejmé všeobecné nadšení pro obranu vlasti. Byly pořádány sbírky pro Červený kříž, rakouští a říšskoněmečtí vojáci, projíždějící

v ozdobených vojenských vlacích, byli na stanici v Krasíkově hoštěni jídlem a pitím a obdarováváni cigaretami.

Potom co Itálie vyhlásila 23. května 1915 válku Rakousko-Uhersku, přišli do zdejší farnosti 3. června někteří váleční uprchlíci z vyklizené Istrie, kteří byli rozděleni do jednotlivých obcí farnosti. V důsledku tvrdého klimatu zemřel v Tatenicích 2. února 1916 válečný uprchlík z Marzany Michail Lukačič, a byl pochován na zdejším hřbitově. Všichni tito Istrijci se tu necítili dobře, špatně se dorozumívali se zdejšími lidmi.

V roce 1915 vypadala úroda velmi dobře, jenže 10. července krupobití způsobilo znatelné škody zejména na „velké straně („grosse Seite“), takže z ječmene zůstaly jen prázdné klasy (sláma).

Ačkoliv v důsledku opakovaných odvodů byli povoláni do zbraně mnozí vojenskou službou povinní ze zdejší farnosti, byla úroda sklizena pod střechu a také podzimní práce proběhly při vzájemné výpomoci, zejména žen, šťastně.

Vidi 27./6. 1916 Fr. Ošťadal, adm. děk.

Str. 45

V roce **1916** bylo počasí na jaře tak příznivé, že jarní polní práce byly většinou hotovy na konci března. – 14. srpna 1916 zemřela v Třebaňově a 16. srpna byla na tatenickém hřbitově pochována duchovním správcem uprchlíků farářem Demeterem Čurkovičem z Karnice manželka válečného uprchlíka Cveka Fumy z Perusca v Istrii.

6. října 1916 byly z věže zdejšího farního kostela sejmuty saktusový zvon, umíráček a zvon 4,5 víd. cent. těžký, v celkové váze 497 kg, a odvezeny na válečné účely.

Na poli cti padli za Boha a vlast jako hrdinové:

Z Krasíkova:

Josef Thun, štábní feldvébl, zraněný 23. listopadu 1915 na frontě u Isonza, zemřel v Lublani (Laibach) 29. listopadu 1915, stár 27 let.

Gustav Nitsch, svobodník Inf. Bat. 5, zraněný u Varšavy, zemřel v nemocnici v Zeitz v Sasku

Gustav Hellebrant, svobodník Inf. Reg. 93, zraněný v Karpatech, zemřel v Nirhigyhaza 19. srpna 1915, stár 21 let.

Franz Liepold, sapér, zemřel 24. června 1916 vysílením v Košicích, stár 29 let.

Karl Philipp. Landst. Inf. Reg. 13, padl v ruském Polsku, stár 44 let.

Ze Strážné:

Harmet Franz, Landwehr. Inf. Reg. 13, padl 13. září 1914 u Sokalu, stár 25 let.

Weinlich Franz, Inf. Reg. 93, padl 23. listopadu 1914 u Chrzastovice, stár 27 let.

John Franz, předák Feld. Kar. Reg. 1., padl 5. června 1915 u Chotynice, stár 24 let.

Milde Johan, Landwehr-Inf. Reg. 13, padl v létě 1915 u Wajslavice, stár 33 let.

Bartosch Karl, Inf. Reg. 93, zemřel 27. srpna 1915 v polní nemocnici St. Daniel, stár 30 let.

Maixner Johann, Inf. Reg. 93., padl 27. srpna 1915 u Skomorsky, stár 18 let.

Purkert Franz padl 31. července 1915 na italském bojišti.

Heger Franz z Lichtenštejna padl na italském bojišti 29. dubna 1917, stár 20 let, a byl u Mohorini pochován.

Z Mariiny Koruny:

Appl Franz padl 23. srpna 1914 u Krasniku.

Knirsch Joseph padl 31. března 1915 u Grabovice.

Knirsch Anton padl 21. července 1915 u vesnice Skomorochy (u Sokalu).

Schöberle Gustav c.k.kadet-reservista Inf. Reg. 78, padl 11. června 1915 u Harasinov na Dněstru.

Heger Hubert, obecní představený z Mariiny Koruny, narukoval v srpnu 1914 a od té doby zůstal pohřešován.

Vidi 12. Juni 19176 Fr. Ošťadal, děk. Jos. Huvar, farář v Lubníku, konkomisář

Str. 46

3. dubna 1916 se poselstvo, složené z následujících pánů: Anton Schöberle, domkář z Mariiny Koruny, Joseph Steiger, soukromník v Tatenicích, Franz Finger, domkář a obecní písař ve Strážné, a Johan Richter, rolník v Krasíkově, vydalo do Olomouce na k.a. konsistoř k vldp. generálnímu vikáři Dr. Karlu Wisnarovi, aby mu předneslo, zda by nemohl být (přeložen?) kooperátor Klemens Prior, který často vytváří opozici vůči svému faráři a dokonce 2.4.1916 vyvolal nepokoje, čímž se zde znemožnil, a proto by mohl poslán jako farář do Herčivaldu (Herzogswald) a tím se (zklidnit?). Dotyční pánové a některé mladé dívky, které chtěly kooperátora mít zde, vyjádřili otevřeně své mínění proti faráři.

V roce 1917 začala uprostřed ledna velmi tuhá zima a trvala do poloviny března, takže brambory a řepa ve sklepích a mnohé ovocné stromy, zvláště švestky, zmrzly; jen ve farní zahradě 26 švestek.

Str. 47

V roce 1917 byla z nařízení Jeho Eminence kardinála Lva Skrbenského obstaráno 5 nových oltářních kamenů – portalií, posvěcených světicím biskupem Dr. Karlem Wisnarem, a to jeden oltářní kámen pro kapli v Krasíkově, jeden pro kapli v Mariině Koruně, jeden pro umrlčí kapli, zvanou také „hřbitovní kaple“, a dva pro boční oltáře ve farním kostele; portalia obsahují relikvie sv. mučedníků Theodora a (Isortropa?). Všech 5 oltářních kamenů stálo 100 K, tento obnos byl uhrazen z kostelního jmění a jmění kaple v Krasíkově a sbírkou v Mariině Koruně.

Zlatník Johann Bayer v Bruntálu pozlatil za 50 K mešní kalich z kaple v Lichteštejnu, tento obnos byl kryt sbírkou ve Strážné a Lichtenštejnu.

Vedle staré cesty do Strážné dal zdejší majitel usedlosti Johann Heger postavit kamenný kříž na památku svého syna Franze Hegera, padlého 15. května 1915 u Nidy v Rusku, který má na přední straně nápis: „Gewidmet von Franz Heger“ („Věnováno Franzem Hegerem“) a na zadní straně: „Zur Erinnerung an der am 15/5 1915 in Russland gefallenen Franz Heger.- Er kämpfte für Gott und Vaterland, und starb in fernen Russland.“ („Na památku 15/5 1915 v Rusku padlého Franze Hegera. - Bojoval za Boha a vlast a zemřel v dalekém Rusku.“)

Zmíněný kamenný kříž byl s plnou mocí k.a.konsistoře v Olomouci ddo 2. srpna 1917, čj. 12567 po kázání (promluvě) za velké účasti farníků 26. srpna 1917 farářem Františkem Jančíkem slavnostně posvěcen.

Žeň v roce 1917 byla slabá, obilí bylo „vyleženo“ sněhem a místy zničeno od myší a šneků.

15. října 1917 byl vojáky sejmuto s věže pro válečné účely druhý velký zvon za přítomnosti mnoha farníků. Když zvon naposled zazvonil, nezůstalo skoro žádné oko suché. Zvon vážil 539 kg; od státu bylo za 1 kg poukázáno 4 K – dohromady 2156 K, tento obnos byl upsán na 7. válečnou půjčku.

Vidi in Visitatione canonica, die 11. Junii 1918.

J. Lichtblau, Dec. Adm.

Jos. Huvar, farář v Lubníku, konkomisář

Str. 48

5. července 1918 oslavil farář za velké účasti farníků své 25leté kněžské jubileum, slavnostní kázání měl redemptorista P. Joseph Raaber z Králík.

V letních měsících 1918 (6 týdnů) bylo 27 dětí z Nového Jičína – chlapců i dívek – přijato v několika rodinách kvůli lepšímu zaopatření („Ferien-Kinder“ – „prázdninové děti“).

11. října 1918 byly pro válečné účely vojáky odebrány měděné dráty bleskosvodu farního kostela a nahrazeny pozinkovaným svodem.

28. října 1918 byla vyhlášena Československá republika, čímž se staré Rakousko rozpadlo na národní státy a tím byl připraven i konec války; ještě zůstala v zajetí řada vojáků, kteří se nevrátili s legiemi; také bylo mnoho vojáků z farnosti pohřešováno.

Viděno při kanonické visitaci 25. června 1919.

J. Lichtblau, dec.adm.

Jos. Huvar, far. Lubník, konkom.

9. února 1919 byly přijaty do III. řádu sv. Františka františkánským knězem z Moravské Třebové P. Lambertem Hietzingerem následující osoby:

z Krasíkova: Anna Applová, Marie Liepoldová a Anna Nitschová, z Mariiny Koruny: Rosa Applová, ze Strážné a Lichtenštejna: Marie Honederová, Johann Klecker, Meisner Johann, Franz Lerch, Anna Lerchová, Anna Hegerová; z Tatenic: Josepha Maixnerová, Viktoria Wagnerová, Martha Weissová, P. Horntrief.

Staří členové: Rosalia Starková, Theresia Pietelová (1884), Elisabeth Hejlová, Rosalia Kuttigová, Rosalia Deutschová (1891), Joseph Kwegler, Cäcilia Kweglová (1910), Viktoria Langerová (1912), Anna Weinlichová (1915), Emilia Fingerová (1916), Anna Lerchová – všichni ze Strážné-Lichtenštejna; Philomena Applová z Mariiny Koruny (1910), Marie Hegerová z Tatenic (1912), Viktoria Pawlitscheková a Johanna Meissnerová z Krasíkova (1906).

Podle řádu obecních voleb Československé republiky byli 10. června 1919 zvoleni tito zastupitelé:

V Tatenicích: za křesťansko-sociální stranu Appl Karl 49, Meisner Johann 112, Franz Jančík farář, Pollak Johann 163 - (se 156 hlasy); za sociálně-demokratickou stranu: Postiel Franz 228, Schin Alois 179, Muritzová Marie 150, Laner Rupert 128, Schwab Joseph 138 - (s 229 hlasy); za Deutsch-freiheitliche Partei: Appl Alois 160, Hübl Karl 107, Illichmann Heinrich 235, Klimek Franz 93, Weigl Joseph 24, Schupples Eduard 9, Richter Joseph 69, Puhr Gustav 11, Kammler Joh. 67.

7. července 1919 byli zvoleni: představeným Hübl Karl, jeho I. náměstkem Klimek Franz, II. náměstkem Illichman Heinrich; obecními radními Appl Karl, Postiel Franz, Muritzová Marie.

V Krasíkově: Vereinigte deutsche Partei: Müller Hubert obecní představený, Joseph Pfitzner náměstek, Karl Heger 1. radní, Joseph Heger 2. Radní, Franz Dürr 3. radní; Thun Franz 42, Klinger Alois, Heger Joseph, Nimmrichter Julius, Pollak Adolf, Appl Joseph, Thom Franz, Sedlatschek Joseph, Puhr Joseph a Liepold Stephan.

V Mariině Koruně: Bürgergruppe: Heger Emil 26 obecní představený, Liepold Franz náměstek, Schöberle Anton 1. radní, Heger Joseph 16 2. radní, Pawlitschek Franz, Steidl Johann, Schromm Franz, Schwab Karl, Appl Franz, Steiner Franz, Kögler Johann a Kunert Augustin.

Ve Strážné-Lichtenštejnu: Christlichsoziale Volks-Partei: Lerch Franz čp. 50, Lerch Vinzenz 3, Dietsch Ignaz 6. Thun Jos. 26, Kriegler Franz 1, Thonn Heinrich 46, Kriegler Joseph 23, Puschmann Franz 21, Rolke Johann 33, Pietsch Franz 6, Schembera Vinzenz 16, Bílý Vinzenz 32 - se 198 hlasy.

Deutsche Agrarpartei: Heger Franz 37, Kuttich Joseph 14 a Kuttich Johann 15 - s 50 hlasy.

Představeným obce byl zvolen Lerch Franz ze Strážné, náměstkem Kriegler Franz ze Strážné, obecními radními Joseph Thun, Johann Rolke a Kuttlich Joseph.

30. a 31. října 1919 napadlo velké množství sněhu, takže mnoho ovocných stromů bylo polámáno a ozimy velmi utrpěly, takže na jaře muselo být mnoho obilí znova zaseto.

V době od 7. do 14. března ve zdejší farní kostele konali lidové misie redemptoristé Jakob Wieser a P. Ludwig Damingler z Hory Matky Boží u Králík. Zpověď dětí se konala právě v neděli 7. března. Stavovské přednášky: pondělí ve 2 hodiny odpoledne pro ženy, v úterý ve 2 hodiny odpoledne pro muže, ve čtvrtek ve 2 hodiny odpoledne pro svobodné dívky, v pátek ve 2 hodiny odpoledne pro mládence.

Večerní kázání se konala o půl sedmé (bývalo by lépe, kdyby začínala o půl hodiny později), v pátek večer byla pobožnost k uctění Nejsvětější Svátosti oltářní a v sobotu pobožnost ke cti Blahoslavené Panny Marie. (Každý den bylo kázání po ranní mši sv.)

Bylo slyšeno 1572 zpovědí a uděleno 1830 sv. přijímání. – Pro zaopatření misionářů byla darována nějaká vejce, máslo, trochu mouky a jedno kůzle, což vedlo jen k řečem a pomluvám. Pro budoucnost by mělo platit pravidlo: nic nepřijímat.

Str. 50

15. dubna 1920 tu zemřel kooperátor Johann Horntrich po sedmi dnech nemoci a v neděli 18. dubna byl za velké účasti věřících a kněží pochován na zdejší hřbitově. Kondukt vedl vldp. administrátor děkanátu Jos. Lichtblau z Moravské Třebové a pohřební řeč měl kooperátor z Moravské Třebové Johann Rosner.

18. dubna 1920 při volbách do pražského Národního shromáždění obdržely hlasů: v Taticích Česká sociálně demokratická strana 2, Česká národní strana 1, Deutsche sozial-demokr. Arbeiterpartei 264, Deutsche christ. soziale Volkspartei 166, Wahlgemeinschaft 279, Bund der Landwirte 43, Deutsche demokratische Partei 2; v Krasíkově Sozial-demokr. Arbeiterpartei 145, Wahlgemeinschaft 72, Christlich-soziale Partei 63, Bund der Landwirte 33 hlasů.

Strážná-Lichtenštejn: Christlich-soziale Partei 135, Wahlgemeinschaft 54, Bund der Landwirte 30, Sozial-demokr. Arbeiterpartei 3, Česká strana sociálně demokratická 3 hlasy.

25. dubna 1920 při volbách do pražského Senátu obdržely hlasů v Taticích: Česká strana sociálně demokratická 3, Deutsche sozial-demokr. Arbeiterpartei 238, Deutsche Wahlgemeinschaft 203, Česká lidová strana 2, Christlich-soziale Volkspartei 160, Bund der Landwirte 43 hlasů.

Strážná: čeští sociální demokraté 1, němečtí sociální demokraté 5, Deutsche Wahlgemeinschaft 41, Česká lidová strana 3, Christlich-soziale Volkspartei 124, česká Republikánská strana 1, Bund der Landwirte 30; celkem 205 hlasů.

Mariina Koruna: Deutsche demokratische Freiheitspartei 93, Deutsche sozial-demokr. Arbeiterpartei 24, Židovská strana 1, Česká lidová strana 2; celkem 120 hlasů ve volbách do Národního shromáždění.

Do Senátu Deutsche demokratische Freiheitspartei 82, Deutsche sozial-demokr. Arbeiterpartei 10, celkem 92 hlasů.

Vidi in Visitatione canonica, die 1. Junii 1920.

*J. Lichtblau, Dec. Adm.
Jos. Huvar, farář, konkomisař*

Str. 51

25. června 1920 udílel nejdp. světicí biskup Dr. Karel Wisnar sv. biřmování ve zdejší farní kostele 567 biřmovancům z farnosti, 68 biřmovancům z Lubníku a 92 z Cotkytle. Sv. biřmování trvalo ode dvou hodin odpoledne do půl šesté.

V květnu 1920 vypukla dobře připravená štvance proti faráři, jejímž základem měla být smrt kooperátora Johanna Horntricha, podle scénáře kostelníků Josefa Portische a Johanna Müllera, kteří jí stáli v čele spolu se svými manželkami, učitelkou Wilhelmine Herodekovou, rodinou Johanna Rolkeho ze Strážné a dalšími osobami; 4 obecní představení vydali obecní pečeti k tomu, aby dodali této stížnosti větší váhy (síly). Skutečným důvodem byla pouze národnostní nevraživost, dále závist vůči knězi a ženská msta. Po roce se ukázalo, že hlavní svůdcové k tomuto nenávistnému smýšlení nezískali dobrou pověst.

V roce 1920 muselo podle zákona ze 27. května 1919 farní beneficium v Tatenicích v katastrální obci Tatenice odprodat dlouhodobým pachtýřům pole, pastviny a louky v rozloze 10 ha 53 a 88 m² za cenu 38.997 K 94 h; z toho odpadlo 5% do státní pokladny: 1.949 K 89 h; čistý převzatý obnos 37.048 K 5 h; v katastrální obci Lubník pole alouky v rozloze 6 ha 3 a 92 m² za cenu 22.454 K 87 h; z toho 5% do státní pokladny 1.122 K 74 h; čistý zůstatek 21.332 K 13 h. O tyto pozemky bylo farní obročí navždy ochuzeno.

Str. 52

Od 6. do 11. března 1921 konali kněží – redemptoristé P. Johann Müller a P. Ludwig Danninger z Hory Matky Boží u Králík misijní obnovu. Počet sv. přijímání dosáhl 1680, zpovědí 1230. Příspěvky farníků nestojí za zmínku. Jak při sv. misii, tak při misijní obnově se skoro všichni rolníci zdrželi jak pobožností tak svátostí.

16. května na Svatodušní pondělí 1921 byl slavnostně posvěcen za početné účasti obyvatelstva nový, 70 kg vážící zvon pro kapli, uhrazený z příspěvků farníků z Mariiny Koruny.

Vidi in Visitatione canonica, die 31. Maji 1921.

Jos. Lichtblau, Dec.

Jos. Socha, patr. rep.

25. října 1922 byl na osiřelou patronátní faru Tatenice Jeho Jasností panujícím knížetem Johannem z Lichtensteinu presentován farář v Moravici, děkanát Jakartovice, Josef Konečný, a 29. listopadu vldp. generálním vikářem Dr. Joh. Prečanem investován s pravomocí od 1. prosince 1922 a (vynecháno) prosince 1922 vldp. děkanem Josefem Lichtblauem z Moravské Třebové investován.

Varhaník.

14. března 1923 složil ze zdravotních důvodů svou funkci varhaník p. Al. Adamek, nadučitel v.v. v Tatenicích. Na schůzi Kostelního konkurenčního výboru, konané 25. března t.r., bylo usneseno varhanickou službu předat dosavadnímu „reservnímu“ varhaníkovi p. Josefu Puhrovi, rolníku čp. 117 v Tatenicích, za dosavadních podmínek. Dostává od kostela roční mzdu 110 K a od Konkurence také 120 K. Štolu si může vybírat sám.

Vidi in Visitatione canonica die 23. Maji 1923.

J. Lichtblau, Dec.

Jos. Huvar, konkomisař

Následuje vlepěný plán farních pozemků v Tatenicích, seznam pozemků fary Tatenice v Lubníku, kresba tatenického farního kostela v roce 1923, kresba farního dvora v roce 1923.

Str. 53

Odhalení válečného pomníku (padlých)

17. července 1923 byl odhalen válečný pomník, věnovaný památce tatenických, padlých ve válce v počtu (vynecháno). Pořízení pomníku, který stál 35.000 K mimo ostatní gratis provedené dovozy, obstaral výbor sbírkami a dary se vši slavnostností. Pomník stojí částečně na obecním a částečně na farním pozemku. Farní úřad k tomu dal své svolení, protože pomník současně značně přispěl k okrase kostela. Svátek odhalení byl na žádost výboru slaven také církevně, dopoledne byla u sochy sv. Floriána polní bohoslužba s odpovídající promluvou a slavnostní mší sv. za účasti svátečních hostí.

4 nové zvony

8. září 1923 byly posvěceny 4 nové zvony, Byly obstarány z darů, které farář a kooperátor sbírali dům od domu v celé farnosti. Zvony byly dodány firmou Oktav Winter v Broumově a stály 29.000 K.

První zvon je 619 kg těžký, jeho patron je sv. Jan Křtitel.

Druhý zvon je 179 kg těžký, jeho patron je sv. Josef.

Třetí zvon je 72 kg těžký, jeho patronkou je sv. Barbora.

Sanktusový zvonek je těžký 63 kg, je ku cti Božského Srdce Páně.

Kmotry zvonů byly paní Schwabová, manželka dědičného rychtáře v Tatenicích, paní Weigelová, selka z Tatenic, paní Thunová, selka z Krasíkova a paní Pawlitscheková, selka z Třebařova.

Zvony byly posvěceny nejdůst. p. světicím biskupem Dr. Josefem Schinzelem. V den svátku začal v půl deváté slavnostní průvod, pak slavnostní kázání a po něm pontifikální mše sv., obojí konal Jeho Milost světicí biskup. Účast farníků byla vskutku velká. Obecní rady se zúčastnily korporativně v čele se starosty: p. Kosefem Hüblem z Tatenic, p. Müllerem z Krasíkova, p. Lerchem ze Strážné a p. Hegerem z Mariiny Koruny, p. Morawekem z Třebařova.

200leté jubileum kostela

21. října 1923 to bylo 200 let, co byl náš krásný chrám Páně posvěcen jedním z olomouckých kanovníků. V roce 1715 stavba začala, musela však být pro nedostatek financí přerušena, sotva dodáhllo zdivo výše oken. Dlouhá léta stály holé zdi, až kníže Lichtenstein stavbu dokončil a převzal patronát.

Dříve stála na tomto místě malá dřevěná kaple, postavená neznámo kdy, pravděpodobně souvisela se založením obce kolem roku 1400, kdy jsou Tatenice uvedeny v Zemské kronice. Ke stavbě kostela mnoho přispěla naše vrchnost kníže Lichtenstein, manželé Wenzl a Katharina Seidlovi z Krasíkova, Paul Richter a Johannes Pohl. Ti první věnovali celý svůj majetek, nechali vnitřek kostela malířem Judou Tadeášem Supperem, rodákem z Mohelnice, vymalovat freskami, obstarali oltáře aj. a vyjádřili přání být po smrti pochováni v kostele, Hrob se nachází u oltáře sv. Kříže, malý náhrobní kámen označuje toto místo, na stěnách jsou mnohé nápisy v latině, v nichž se častěji vyskytuje jméno Wenceslaus Seidl. V roce 1900 byly freskové malby restaurovány, stejně tak oltáře firmou Hahnel (Hanel) z Nového Jičína.

Str. 54

Položení základního kamene filiálního kostela ve Strážné

V přiřazené obci Strážná stála stará dřevěná modlitebna se zvonovou věží. Kostelík musel být při stavbě nové silnice stržen a zůstala stát jen dřevěná zvonice. Už tehdy se obyvatelé rozhodli jednou si postavit větší kostelík. Měli k tomu podstatné důvody. Obec je 6 km od farního kostela, leží v kopcích, při nepříznivém počasí a zvláště v zimě nemohou děti a staří lidé do farního kostela dojít. Děti musejí kolikrát za špatného počasí jít ke svátostem do farního kostela, což má často následky na jejich zdraví. Obec má vlastní hřbitov, ale zádušní mše se slouží ve farním kostele, do něhož nejednou nemohou dojít ani nejbližší příbuzní. Toto má za následek stále klesající úroveň náboženského života. Byli ochotni ještě se stavbou počkat. Jenže stará věž už byla natolik sešlá, že hrozila zřícením, proto se rozhodli se stavbou kostelíka začít chvatně.

Vlepen plán hřbitova a kresba školy v Tatenicích. Pod krebou školy je popis: Budova školy čp. 149 byla postavena v roce 1886. Byla to jedna z prvních a nejkrásnějších škol v okrese. Byly v ní 4 učebny, byty pro všechny 4 učitele, pro školníka, mimo to kancelář obecního úřadu s Reiffeisenkou. V roce 1924 je škola čtyřtřídní a působí na ní p. Josef Kobza, nadučitel, p. Franz Heger, učitel, sl. Wilhelmine Heroudeková, sl. Else Fischerová, učitelky. Počet žáků je: I. tř. 13, II. 33, III. 58, IV. 55.

Str. 55

1924.

V neděli Nejsvětější Trojice byl zvolen stavební výbor, který neprodleně začal s přípravnými pracemi: p. Libor Meixner, městský stavitel v Lanškrouně navrhl plány a rozpočet, stavba měla přijít na 150.000 K. Z toho bylo odpočítán vše, co může být provedeno

gratis nebo darováno, např. dovozy, dřevo atd. V obci byla uspořádána sbírka, která měla potěšující výsledek. Nebyly darovány pouze peníze, ale také stavební materiál. Nebude-li to všechno stačit, doufá se v pomoc dobrodinců pro dokončení stavby. 1. června 1924 bylo uspořádáno položení základního kamene vdp. konsistorním radou Josefem Konečným, farářem v Tatenicích, za přítomnosti celé obce a mnoha svátečních hostů.

Vidi in sacra Visitatione generali die 2. Juli 1924.

+ *Leopoldus*
appus

Franciscus Koupil
Canonicus Cremsiriensis
a.e. comissarius visitationis

Str. 56

Generální visitace

V roce 1924 konal v děkanátu Moravská Třebová generální visitaci Jeho arcib. Milost Dr. Leopold Prečan v doprovodu kanovníka Františka Koupila. Fara Tatenice byla visitována 2. července 1924. Jeho arcibiskupská Milost byla co nej přátelštěji přijata a uvítána klérem i věřícím lidem. Obecní rady i vedení škol a spolky se korporativně nepodílely. Ve hře tu byl opět nacionalismus.

1925.

Elektrické osvětlení

V r. 1920 bylo v Tatenicích i Krasíkově zavedeno elektrické osvětlení. Bylo instalováno ve všech domech, jen v kostele a na faře ne. Protože Kostelní konkurenční výbor v této věci nic udělat nechtěl, musel se jí chopit farář sám. Došlo k tomu v roce 1925.

Ve faře to musel farář nechat udělat na vlastní náklady. Náklady obnášely: 1 podíl per 200 K v Osvětlovacím družstvu a 741 K stála instalace.

Pro kostel uspořádal farní úřad sbírku.

Úhrnný náklad na instalaci elektrického osvětlení kostela dosáhl 3.400 K. Instalaci obstarala elektrikářská firma Prosser z Třebořova.

Koupě Zámeckého mlýna

Obec koupila od paní Schuppla Zámecký mlýn za 310.000 K, aby tak získala obydlí pro obvodního lékaře, protože hrozilo nebezpečí, že tuto instituci ztratí. Před koupí se odehrávaly rozhořčené boje. Ostatní mlynáři nasazovali všemi svými vlivy všechny páky, aby koupí znemožnili, protože se obávali konkurence. Požadovali provedení novostavby. Kvůli tomu bylo uspořádáno v obci hlasování a mnozí byli pro odkup mlýna. Novostavba měla stát 350.000 K a nepřinášela by žádný výnos, kromě toho se nehodilo stavební místo, protože bylo až v „horní“ vsi. Mlýn je uprostřed obce, tedy způsobilý i pro poštu, přinese také zisk, který postačuje nejen k zaplacení úroků z dluhů, ale dokonce k jejich amortizaci. Bylo tedy rozhodnuto mlýn koupit.

Str. 57

Posvěcení nového filiálního kostela v Strážné

V r. 1924 rychle začala stavba nového filiálního kostela ve Strážné a v roce 1925 byla prakticky hotova. Vnitřní zařízení však bylo nedostatečné, nový byl jen oltářní obraz sv. Isidora a obnovený (opravený) oltář. Na přání obyvatelstva byl kostel 15. srpna, o svátku Nanebevzetí Panny Marie, posvěcen nejdůst.p. Dr. Josefem Schinzelem, světícím biskupem z Olomouce, za asistence mnoha kněží a početné účasti věřících z celého okolí.

Oprava věžního kříže

V důsledku silných bouří se věžní kříž uvolnil natolik, že hrozilo nebezpečí jeho pádu. Opravu nebylo možno provést jinak, než že musel být sundán. K tomuto účelu muselo být postaveno vysoké lešení. Práce byla svěřena tesaři Schönovi ze Zábřeha. Současně byla také

firmou Frank z Mohelnice nově pozlacena věžní makovice, pozlacení stálo 2.700 Kč. Náklady na opravu dosáhly 11.000 Kč. Do makovice byla vložena (pamětní) listina a několik mincí.

1926.

Nová Křížová cesta pro filiální kostel ve Strážné

Pro filiální kostel ve Strážné byla opatřena nová Křížová cesta darem dvojích dobrodinců, totiž sester Weissových z Tatenice s darem 2200 K a Pitschů ze Strážné 1100 K, zbytek z příspěvků jiných dobrodinců. Křížová cesta byla objednána u firmy Neškudla v Jablonci a stála se všemi náklady 3.600 K. Posvěcena byla 25. března 1926 místním farářem konsistorním radou Josefem Konečným.

Nové nákupy

Pro farní kostel byly v roce 1926 zakoupeny:

Bílý pluviál sestrami Nathanovými za 2480 Kč u fy Jos. Neškudla

Koberec k hlavnímu oltáři sestrami Nathanovými za 3684 Kč u fy Wirt, Šumperk

Betlém sestrami Nathanovými za 1800 Kč u fy Jos. Neškudla

Antipendium k hlavnímu oltáři pd pí Schwarzové za 1922 Kč u fy Nedoma

Červený kokosový koberec od farního úřadu za 2368 Kč Stoupa Praha

Socha Ježíška od slečny W. Hurdekové za 380 Kč

Vidi in Visitatione canonica die 11. Maji 1927.

J. Lichtblau, Dec.

Jos. Huvar, konkomisař

Str. 58

Zpovědnice

Zpovědní stolice stály ve farním kostele po obou stranách hlavního oltáře. Tato poloha byla z více důvodů považována za málo vhodnou a přemýšlelo se o přemístění zpovědnic na příhodnější místo. Pro nedostatek prostředků na opatření jiných muselo vše zůstat tak jak bylo. Když se však našel dobrodinec, který daroval 5000 K, byly v r. 1927 zpovědnice přesunuty pod kůr; zde byly po stranách odstraněny 2 lavice, aby se získalo potřebné místo.

Na místě zpovědnic bylo na evangelní straně umístěno faldistorium a na epištolní straně kredencový stůl, na něj postříbřený kříž a dva postříbřené svícny.

Současné byla také renovována oltářní mřížka („Kommunionsbank“).

Výlohy činily:

Faldistorium 4239 Kč od fy Neškudla Jablonec

Kříž a 2 svícny 790 Kč od fy Frank Mohelnice

Stolářské práce 650 Kč Kunert Tatenice

Malířské práce 362 Kč Peterka Tatenice

Koberec k faldistoriu 420 Kč

4 pozlacené nástěnné svícny po 160 Kč 640 Kč

8 svícnu ke svatostánku 800 Kč

Vidi in Visitatione canonica die 8. Maji 1928.

J. Lichtblau, Dec.

Oprava oltářní mřížky

Oprava křtitelnice

Socha Božského Srdce Páně

Podstavec a věnec

Květiny na hlavní oltář po 35 K

Renovace umrlčí kaple

Konkurenční cestou byla v roce **1928** zrenovována umrlčí kaple a to zvenčí nahozena, začištěna (uhlazena) a zalíčena, opatřena střešními žlaby.

Výlohy dosáhly (nedopsáno)

Farní úřad dal vylepšit jedno okno, obě okna a dveře natřít, náklad dosáhl 160 Kč.

Nově opatřeno v r. 1928:

Bílé mešní roucho 4090 Kč

Vyssavač 1966 Kč

Vidi in Visitatione canonica die 4. Juni 1929..

J. Lichtblau, Dec.

Str. 59

1929.

Oprava farní budovy

Farní budova byla ve velmi špatném stavu. Po naléhavé žádosti faráře ji konečně v roce 1929 nechal Kostelní konkurenční výbor opravit. Náklady renovace obnášely (nedopsáno)

Renovace kostelní věže

V r. 1929 byla kostelní věž nově pokryta plechem a natřena klempířským mistrem Duškem z Lanškrouna nákladem (nedopsáno)

Nově opatřeno v roce 1929:

Psací stroj (starý) 900 Kč

Černé antependium na hlavní oltář 1060 Kč

Elektrické osvětlení sochy Matky Boží na hlavním oltáři 1021 Kč

Nové nadace v roce 1929:

Schmeiserová Stefanie z Krasíkova 700 Kč

Schmeidler Josef ze Strážné 5000 Kč

Pro kapli v Krasíkově:

Nový misál 280 K

Nová alba 300 K

Vidi in Visitatione canonica die 14. Maji 1930.

J. Lichtblau, Dec. Josef Huvar, konkom.

1930.

Hospodářská budova byla částečně opravena konkurenční cestou.

Studna a důl pumpy? (Tauchgrube – ponorný důl) byly překryty cementovými plotnami, náklady 320 Kč uhradil farář.

Nově opatřeno:

Socha Neposkvrněného Srdce P. Marie 2000 Kčs

Socha P. Marie Lurdské opravena a přenesena na jiné místo

U obrazu na hlavním oltáři bylo instalováno elektrické osvětlení 2600 Kč

V r. 1930 byla hospodářská krize. Ceny obilí a dobytka klesly na polovinu. Také průmysl stagnoval, nezaměstnanost znatelně vzrostla.

Rok 1930 byl velmi mokrý. Obilí a seno se nedaly sklídit.

V r. 1930 bylo 1. prosince sčítání lidu. Počet obyvatel dosáhl: (nedopsáno)

Str. 60

1931.

Nové volby do kostelního konkurenčního výboru

18. ledna se podle nařízení okresního úřadu konala volba Kostelního konkurenčního výboru. Měl 10 členů a to: z Tatenic 5 (p. Josef Weigl, Josef Pühr, Illichmann), z Krasíkova 2, z Třebarova 1 (Jos. Pavlisch), z Mariiny Koruny 1 (Joh. Hanisch), ze Strážné 1.

Vidi in Visitatione canonica die 11. Maji 1927.

J. Lichtblau, Dec.

Misie

V době od 2. – 8. dubna 1931 byly ve zdejší farnosti sv. lidové misie, vedené redemptoristy P. Franzem Klattelem a Georgem Seyboldem ze Svitav. Bylo 1240 zpovědí a 1850 sv. přijímání. Farníci nedarovali skoro nic, ale na předhůzkách a pomluvách nechybělo. Až na několik málo se sedláci pobožností a svátostí nezúčastnili.

Nadace

V r. 1931 byla ustanovena nadace Franzisky Pawlitschekové z Třebařova na pobožnosti k uctění Nejsvětější Svátosti oltářní, které má konat každoročně po tři dny v postě řádový kněz. Nadační kapitál obnáší 12.000 Kč, jeho roční výnos 720 Kč. Vyšší náklad bude uhrazen ze sbírek.

Opravy

V roce 1930-31 byla velká kostelní věž nově pokryta plechem a natřena barvou. Práce byla zadána Franzi Dushekovi z Lanškrouna. Náklady dosáhly (nedopsáno).

Farní budova a hospodářská budova byly renovovány, všechna okna a dveře nově natřeny, bok střechy na straně ke kostelu nově pokryt břidlicí.

1932.

Obnova sv. misie

3.-9. dubna byla pod vedením kněží redemptoristů ze Svitav P. Georga Seybolda a Franze Palloucha uspořádána obnova sv. misie. Počet zpovědí dosáhl 1340, sv. přijímání 1620. Stejně jako při misii tak i při misijní obnově se až na několik sedláci pobožností a svátostí neúčastnili.

Str. 61

Vidi in Visitatione canonica die 25. Maji 1932.

Julius Weinlich, dec. adm.

Karl Grossmann, concomis.

Přenesení patronátního práva

Opis dopisu:

Podepsaný lesní úřad si dovoluje připomenouti veledůst. farnímu úřadu, že pro vynětí pozemků dojde k místním (oželením?). Podle ustanovení čl. zákona o (nečitelné) s lesy, předání 3 revírů, ležících po staletí v osobním vlastnictví vládnoucího knížecího domu Lichtestenského, totiž Hoštejn, Tatenice a Strážná novému pozemkovému vlastníku (statkáři) Jiřímu Christianu z Lobkovic v Čechách se stalo platným v pondělí 1. června 1931.

V důsledku toho se odděluje ke stejnému datu veledúst. farní beneficium Tatenice, Třebařovský dvůr a Cotkytle z kompetence knížecího lichtensteinského patronátního úřadu v Zábřehu a předává se v celém rozsahu k analogickému převzetí stejně se zavazujícím novým vlastníkem.

S ohledem na tento vskutku historický obrat v patronátních dějinách statku Zábřeh a všechny vskutku přátelské a srdečné vztahy (mezi námi) při slavnostních příležitostech nejrůznějšího druhu a rovněž při úředních jednáních mezi veledúst. farním úřadem a podepsaným patronátním úřadem, loučí se poslední hluboce pohnut s Vaší Veledústojností, vysoce vážený pane konsistorní rado, a s přáním:

Bůh rač (vás) v budoucnu stále provázet a (přijměte) nejvýše srdečný dík za stálou dobrou vůli a tak krásnou vzájemnou shodu bez třenic.

Za Knížecí lichtensteinský patronátní úřad v Zábřehu
Knížecí lesní inspektor Řezníček.

Nový statkář a patron Jiří Lobkovic krátce po převzetí majetku tragicky zemřel. Při automobilových závodech v Berlíně dne (nedopsáno) utrpěl nehodu a podlehl svým zraněním.

Vidi in Visitatione canonica die 17. Maji 1933.

Dr. Rud. Šimon, vicedec.

Karl Grohmann, concom.

Str. 62

Nové boční dveře

Před bočními dveřmi stály dřevěné předsíně, chránící před sněhem. Byla už velmi sešlé; a nové měly stát cca 8.000 Kč. Byly odstraněny a proto pořízeny dveře. Staré dveře byly zvenčí i zevnitř vyňaty a opraveny. Uvnitř byly proti chladu a průvanu vestavěny samozavírací dveře. Náklady dosáhly (nedopsáno) a byly zaplacené konkurencí.

Hřbitov byl znečišťován různými odpadky, hlavně z (výzdoby?) hrobů; proto dal farní úřad na farní zahradě vedle hřbitova postavit smetiště a vedle něho na všeobecné přání nový záchod. Náklad dosáhl (nedopsáno)

Elektrická světla u Křížové cesty

K obrazům Křížové cesty byly Marthou Weissovou opatřena svícnová svítidla. Náklady obnášely 1600 Kč.

1933.

Textilní továrna v Třebařově

V textilní továrně v Třebařově byl na začátku roku 1933 úplně zastaven provoz. To vyvolalo v celém okolí velké pobouření. V této továrně bylo zaměstnáno 500 dělníků z okolních obcí; všichni byli nezaměstnaní a mnozí upadli do velké bídy. Není naděje, že by provoz byl opět probuzen k životu.

Ceny zemědělských produktů byly po tomto roce velmi nízké. Žito 60 Kč, oves 50 Kč, pšenice 120 Kč. Také ceny dobytka byly velmi nízké. Živé váhy: kráva do 3 Kč, telata 3-4 Kč, prase 3,50 Kč. Průmyslové zboží bylo však dražší než dříve. Pro zemědělství katastrofální situace.

1934.

Abnormální počasí

V r. 1934 bylo povětrnostní poměry zcela neobvyklé. Už v únoru byly mírné (příjemné) teploty, teplo a sucho trvaly po celý rok až do vánoc. V prosinci bylo mnohé obilí tak bujné, jako by je vymaloval. Přes sucho byly žně velmi dobré, jen senoseč byla velmi slabá.

Obilní monopol

V r. 1934 byl zaveden státní obilní monopol, tj. jedině stát měl právo nakupovat a prodávat obilí. Zavedení státního monopolu mělo za účel zvýšit a udržet stabilní ceny obilí, které velmi poklesly. Byly prosazeny následující ceny: 100 kg žita – 120 Kč, pšenice 150 Kč, ovsa 110 Kč. Obchod s obilím „bokem“ byl přísně zakázán.

Hřiště ze zřícenin kláštera v Mariině Koruně

Jeden liberální spolek v Třebařově zamýšlel ve zřícenině kláštera v Mariině Koruně v prostoru mezi zbytky zdí bývalého klášterního kostela zřídit tenisové hřiště, a požádal o povolení obec Třebařov, která měla nad ruinou dispoziční právo. Obec povolení dala, aniž by o tom uvědomila kompetentní úřad Památkové správy. Spolek okamžitě začal s úpravou prostoru na hřiště. Tu se zvedlo mezi obyvatelstvem pobouření proti takovéto profanaci kdysi posvátného místa, obyvatelům o tom nebylo nic známo a ještě krátce před touto hurá-akcí zamýšleli nákladem 8000 Kč renovovat přední část zříceniny. Farní úřad Tatenice, do jehož obvodu zřícenina patřila, informoval okamžitě nejdůst. arcib. konsistoř a současně Památkový úřad v Brně. Ten vyrozuměl okresní úřad v Moravské Třebové a nařídil komisionální vyšetřování. Při této komisi byli vyšichni proti tomu a důsledkem bylo zrušení povolení, vydaného obcí, což se u obyvatelstva setkalo se souhlasem, ale farnímu úřadu vyneslo nepřiznání dotyčných zájemců.

1935.

Vloupání do kostela

V noci ze 3. na 4. května došlo k vloupání do farního kostela, jakým způsobem a kudy nemohlo být zjištěno. Nejpravděpodobněji se pachatelé dali v kostele zamknout, nejspíše v prostoru nad sakristií. V sakristii našli všechny potřebné klíče. V sakristii ukradli 2 kalichy, ze svatostánku monstranci s Nejsvětější Svátostí a z ciboria jen víko. Ciborium zakryli pláštěm, postavili jej do svatostánku, zavřeli jej a klíč vrátili do sakristie. Byli to tedy (zvláštní?) zloději, že nevzali ciborium spolu s ostatním. Vloupání zůstalo neuzavřeno.

Vidi in Visitatione canonica die 17. Maji 1933.

Dr. Rud. Šimon, vicedec.

Karl Grohmann, concom.

Str. 64

Mezi farníky byly provedena sbírka na obstarání nové monstrance atd. Sběrka vynesla 9.000 Kč. Byly tedy opatřeny: nová monstrance u fy Frank v Mohelnici včetně pouzdra za 3.200 Kč, nové víko na ciborium 300 Kč; náhradní ciborium 80 Kč, nový kalich za 1.500 Kč, 4 obětní bodce? (Opferstöche) 240 Kč, opraven svatostánek za 140 Kč. Ze sbírky zůstalo ještě 4.000 K, tato částka byla uložena do místní spořitelny jako dar na opravu kostela.

Vidi in Visitatione canonica die 27. Maji 1936.

Dr. Rud. Šimon, vicedec.

Karl Grohmann, concom.

1936.

Renovace sochy Matky Boží

V roce 1936 uspořádalo brněnské museum výstavu uměleckých předmětů. Pro tuto výstavu byla vyžádána socha Matky Boží z kláštera Mariina Koruna. Socha byla (v museu) prozkoumána a uznána jako vyžadující naléhavé opravy. Dřevo bylo místy trouchnivé a bylo nebezpečí, že se socha rozpadne. Po skončení výstavy byla socha podrobena restaurování, které trvalo přes rok, a v červenci 1937 byly vrácena nově opravená.

Renovaci prováděl v muzeu akademický malíř a restaurátor. Restaurátorskou práci popsál restaurátor ve svém nálezu takto:

„Předem bylo nutné červa v zetlelém dřevě umořit, pak dřevo opakovaným napájením ztužit. Chatrná část byla dřevěným tmelem vyplněna. Na to se novodobý, nevkusný sochu hyzdící nátěr sejmul, čímž se stará ovšem poškozená polychromie zase objevila. Šat P. Marie byl celý postříbřený, plášť byl modrou barvou lavírován, obruba zlatá. Šatečky Ježíška a koruna P. Marie byly pozlacené. Na plášti byla polychromie dosti zachována, kdežto na rouchu velmi poškozena. Na šatu Ježíška objevily se na polimentu stopy starého zlata. Pleťová polychromie byla částečně intaktní, poškozená místa se po vytmelení barvou doplnila. Samossebou se rozumí, že se všechny poškozené ploštičky a dírký červotoče tmelem urovnaly. Práce restaurátorské se provedly dle zásad zachování památek. Socha zbavená nevkusného hyzdícího nátěru velice získala vypadá nyní velmi jemná, je to museální objekt.“

(Tento dopis restaurátora Jana E. Böhma je vlepen spolu s účtem na následující straně 65.)

Cena restaurování obnášela 840 Kč; které byly zaplacený farním úřadem.

Str. 65.

1937.

Nová zeď (hráz) na Mlýnském potoce

U Mlýnského potoka (Mühlbach) byla od mlýna až po farský chodník zeď (hráz). Zdivo už bylo velmi špatné a v zimě 1937 se ho část zřítla na cestu. Oprava zdiva nebyla možná, proto se při jednání obce se silničním výborem usneslo, že nová zeď bude postavena z betonu. Cena dosáhla cca 60.000 Kč; z toho obec zaplatila 1/3, tj. 20.000 Kč, silniční výbor 2/3 tj. 40.000 Kč. Díky nové hrázi je cesta širší a rovnější.

Usnesení o renovaci kostela

Kostel nutně potřeboval z vnějšku opravit. Všeobecně se naléhalo na to, aby renovace kostela mohla být podniknuta co nejdříve. Tomuto všeobecnému přání bylo konečně

poskytnuto sluchu díky (nečitelné) faktorům a tak bylo 14. listopadu 1937 v zasedání Kostelního konkurenčního výboru usneseno, spolu s obcí provést v r. 1938 renovaci kostela a začít s přípravnými pracemi.

Rekordní žně 1937

V r. 1937 byly abnormální klimatické podmínky, až do podzimu ani jediný pořádný déšť. Přesto byla vynikající úroda obilí a také krmivových plodin. Nebylo zvláštností, že z jedné měřice pole se sklídilo 6-7 metrických centů pšenice té nejlepší kvality. Brambor a řepy bylo tolik, že lidé sotva měli dost místa na jejich uložení. Taková rekordní žně nebyla nikdy široko daleko. Díky tomu bylo usneseno opravit kostel.

Pokles populace

Také něco smutného je vidět v naší farnosti, totiž velký pokles počtu porodů. V r. 1937 bylo v celé farnosti 30 porodů a 43 pohřbů.

Vidi in Visitatione canonica die 8. Juni 1938.

Dr. Rud. Šimon, vicedec.

Str. 66

1938.

V roce 1938 došlo k velké historické události. Sudety (Sudetenland) byly obsazeny Německem. Německý lid byl v Československé republice nespokojen a snažil se o osvobození; jeho přání bylo splněno. V říjnu 1938 byly Sudety bez odporu československého státu obsazeny a včleněny do Německé říše. Dne (nedopsáno) října vtáhla německá armáda do Tatenic a byla obyvatelstvem nadšeně přijata.

V r. 1938 se v obci Tatenice podařilo něco důležitého, totiž renovace farního kostela. Kostel už byl ve špatném stavu. Farníci vyjádřili přání, aby byl renovován. Proto si Kostelní konkurenční výbor 20. června 1937 předsevzal provést renovaci farního kostela v r. 1938. Na zadání práce bylo vypsáno ofertní řízení. V květnu 1938 bylo publikováno v novinách „Deutsche Wacht“ a přišly 3 nabídky:

1. Adolf Werker, stavitel v Zábřehu, s (dodávkou) materiálu 53.500 Kč, bez materiálu 40.900 Kč
2. Franz Zechwerth, stavitel, Nový Malín (Frankstadt), bez materiálu 67.467 Kč, s materiálem 85.685 Kč
3. Ing. Rudolf Ilgner, Lanškroun, všechno za 69.170 Kčs.

Nabídky byly posouzeny a 29.5.1938 byla přijata nabídka firmy Ilgner – na 74.295 Kč.

Do smlouvy byly pojaty i jiné práce, požadované po firmě: nátěr věží, nové ciferníky, nová předsíň u sakristie, nátěr oken atd. V následujícím přehledu jsou vyčísleny celkové výlohy:

1. Stavební náklady podle návrhu 69.430,93 Kč
2. Různé režijní práce na kostele 2.752,88 Kč
3. Ciferníky a jiné opravy 5.350,85 Kč
4. Stolářské práce Kunert 666,70 Kč
5. Stolářské práce Hetzl 1.880,70 Kč
6. Klempířské práce Beschorner 4.754,25
7. Pokryvač Habermann 2.125,60 Kč
8. Natření a oprava věží 3.242,45 Kč
9. Natěračské práce Schwab 553,- Kč
10. Natěračské práce Peterka 600,- Kč
11. Úklid kostelního prostranství 62,- Kč
12. Za vlajku 207,10 Kč
13. Oprava varhan 40,- Kč
14. Cementové zboží a výlevky 647,75 Kč
15. Za různé práce vně i uvnitř kostela 7.063,87 Kč

Práce ve farní budově:

16. Nádenické práce 212,80 Kč
 17. Za lati Applovi 237,80 Kč
 18. Za hranoly (Kanntholz) Schupplerovi 327,50
 19. Tesařské práce 178,- Kč
 20. Plech a hřebíky 175,80
 21. Účet stavitele 905,84 Kč
 22. Za razítka a dlužní úpisy 120,- Kč
- Celkem 180.535,92 Kč

Na tuto sumu výloh přispěli:

1. Farní úřad cca 23.000 Kč, které byly sesbírány při ofěrách, darech, na hřbitovních penězích, přispěvcích na světlo atd.
2. Patron 2.364, 97 Kč
3. Obec Třebařov z kostelního jmění 1.044 Kč

Zbytek Konkurenční výbor, od spořitelny v Tatenicích byla přijata půjčka, která měla být splacena v 5 letech, na konci roku 1939 obnášel dluh ve spořitelně (nedopsáno)

Str. 67

Na památku renovace kostela byla sepsána následující listina:

„Co naši předkové v roce 1716 začali stavět a r. 1723 dokončili, bylo nyní v r. 1938 renovováno.

Kéž Boží Prozřetelnost vezme do své ochrany náš tak krásný dům Boží pro všechny budoucí časy, aby i ve vzdálené budoucnosti tu stál jako znamení našeho náboženství za starých časů, uprostřed naší německé farnosti Tatenice, Krasíkov, Mariina Koruna a Strážná-Lichtenštejn. Dobrý milý Bůh požehnej všem, kteří přispěli při této renovaci buď na kostelní náklady nebo vlastní prací.

Až někdo po mnoha letech nalezne tento spis, ať vzpomene v tiché modlitbě našich německých lidí (mužů), kteří zde pracovali.

Sepsáno 6. srpna 1938.“

Podepsáni: Josef Weigl, představený obce, Josef Konečný, farář, Josef Puhr, varhaník, Franz Appl, přednosta spořitelny.

Tato listina byla dána do měděného pouzdra spolu s fotografiemi kostela a několika mincemi. 9. srpna 1938 bylo toto pouzdro zazděno a nalézá se vnější straně hlavního oltáře naproti vstupní haly hřbitova uprostřed kostelní stěny pod skleněnou deskou „Renoviert 1938“.

Natěračské práce byly zadány oběma účastníkům oferty Josefu Schwabovi a Edmundovi Peterkovi za obvyklých (nečitelné) podmínek z obnosu 940 Kč.

Stolářské práce byla za obvyklých podmínek předány stolaři Stephanovi Kunertovi za 418 Kč.

Klempířské práce byly předány klempíři Friedrichovi Beschornerovi za obnos 2.976,50 Kč.

Nátěr obou kostelních věží byl předán firmě B. Duschek z Lanškrouna za obnos 2.643,80 Kč.

Také budiž potvrzeno, že dosavadní dřevěné ciferníky a ručičky věžních hodin byly sešlé a nemohly být znovu upevněny. Zámečník Franz Hübl v Tatenicích přinesl na schůzi Kostelního výboru 3. července 1938 ofertu na natřené železné tabule s namalovanými číslicemi a emailovanými ručičkami v částce 1170 Kč za každý ciferník. Protože tato nabídka byla tak příznivá, byla jednohlasně přijata, takže ciferníky byly udělány firmou Franz Hübl Tatenice a to všechny čtyři kusy nákladem 4.680 Kč.

V sezení 24. července 1938 bylo dohodnuto pro rok 1938 zvednout kostelní přírážky o 40%.

Str. 69

1939.

29. května 1939 byly na zasedání Kostelního konkurenčního výboru přečteny účty za renovaci kostela a po úspěšném přezkoumání jednohlasně schváleny. Bylo také usneseno dát Johannu Riederovi a Josefu Puhrovi odškodnění za námahu při renovaci kostela a to prvním 30 RM, druhému 25 RM.

30. července 1939 bylo na zasedání Kostelního konkurenčního výboru usneseno ještě v tomto létě přetříť nátěry dobrou fermeží, natěračské práce byly předány malíři Josefu Schwabovi, bohužel pro nepřízeň počasí nemohly být provedeny.

Populace v r. 1939:

Tatenice: sňatků 15, narozených 20, pohřbů 16

Krasíkov: sňatků 1, narozených 11, pohřbů 10

Třebařov: sňatků 1, narozených 2, pohřbů 2

Mariina Koruna: sňatků 1, narozených 2, pohřbů --

Strážná: sňatků 1, narozených 5, pohřbů 1

Lichtenštejn: sňatků 0, narozených 5, pohřbů 2

Celkem sňatků 20, narozených 43, pohřbů 31

Matriční úřady

V roce 1939 byly zavedeny Matriční úřady, kterým se musely hlásit všechny porody, úmrtí a sňatky a potom teprve ještě (ohlásit) na farních úřadech, ale to nebylo povinné. V Tatenicích to převzal úřad starosty. Pod Matriční úřad v Tatenicích patřily obce Tatenice, Krasíkov a Strážná-Lichtenštejn.

Farní rada

V roce 1939 propustil stát církev ze své správy, dřívější Kostelní konkurenční výbory byly zrušeny a na jejich místo nastoupily Farní rady, které převzaly kostelní (církevní) záležitosti.

Odfaření místní části Třebařov-Legstang

Místní část Třebařova, Legstang, byla odedávna přifařena k Tatenicím, politicky náležela k obci Třebařov, měla také vlastní dvojtřídní národní školu. Když byla v r. (nedopsáno) postavena v Třebařově nová škola, byla škola v Třebařovském Dvoře připojena k této škole v Třebařově. Obyvatelé místní části Třebařov vyjádřili přání, aby také církevně náleželi pod Třebařov a 31.I.1938 poslali Kostelnímu konkurenčnímu výboru v Tatenicích dotyčné podání.

Str. 70

Kostelní výbor se sešel 20.2.1938, na zasedání se rozhodl proti požadovanému odtržení v zákonné lhůtě podat námitku z těchto důvodů: „Kostelní konkurenční výbor se cítí povinen obnovit celou vnější omítku na kostele. Cena omítkářské práce může dosáhnout až 150.000 Kč. Kostelní konkurenční výbor žádá o ponechání části Třebařova, povinné konkurencí k Tatenicím, tak dlouho ve farnosti Tatenice, pokud nebude celá cena renovace zaplacená. Náklady mají být podle smlouvy uhrazeny do 5 let a pak může dojít k odfaření.“

Nato byl u Okresního hejtmanství v Zábřehu sepsán dotyčný protokol, který strany přijaly, že na Třebařov připadající příspěvek (přínos) může být zaplacen buď najednou nebo v 5 ročních splátkách.

Po skončení renovace a stanovení ceny (pevném vysazení nákladů) obec Třebařov uhradila celý na ni připadající díl nákladů 1.044 Kč a jejímu odfaření už nestála v cestě žádná překážka. 3.8.1939 došel z nejdůst. Generálního vikariátu v Branicích následující přípis:

„Na základě sem předloženého písemného ujednání je nepochybné, že záležitost (oddělení Třebařova-Legstangu od dosavadní farnosti v Tatenicích a přifaření do Třebařova) je vyřízená. Jedná se pouze o formální stvrzení akce příslušnými úřady, které však nyní nelze

provést, protože příslušná (státní) nařízení ještě nevyšla. S ohledem na tuto okolnost bylo zaujato následující stanovisko:

Místní část Třebařov-Legstang bude od 1. srpna (1939) připojena k farnosti Třebařov, takže řím. kat. obyvatelé se k tomuto datu stanou farníky třebařovské farnosti.

Další formální vyřízení tohoto věcného rozhodnutí bude provedeno, jakmile bude vyřízena očekávaná právní úprava správy katolického církevního majetku.

Opis tohoto výnosu obdrží farní úřad v Tatenicích.

Gen.v. J. Nathan“

Str. 71

1. května 1939 byly zrušeny Kostelní konkurenční výbory a na jejich místě zavedeny Farní rady. Také kněžím byl zaveden státní dohled a zavedeno placení církevní daně.

Předání farního chudobinského jmění

V roce **1940** byly farní chudobinské fondy všech obcí převzaty státem. Tatenice předaly státní cenné papíry v hodnotě 100 Kč a hotovost 6,86 RM, Krasíkov státní cenné papíry v nominální hodnotě 100 Kč a hotovost 5,60 RM vklad ve spořitelně 79,85 RM. Mariina Koruna státní cenné papíry v hodnotě 100 Kč a hotovost 0,80 RM, Strážná cenné papíry v hodnotě 2100 RM a hotovost 3,24 RM.

1941.

22. června 1941 začala válka s Ruskem. Mnoho mládenců a mužů bylo povoláno do vojska. Bohužel hned na začátku války jich několik zahynulo a to:

1. Krieglner Franz ze Strážné, 27 let, padl 2. 7.1941
2. Sapper Julius z Tatenic, 21 let, padl 8. 7.1941
3. Heger Friedrich z Tatenic, 24 let, padl 13. 7.1941
4. Seidl Alois z Krasíkova, 19 let, padl 31. 7.1941
5. Böhm Hermann z Krasíkova, 27 let, padl 22. 8.1941
6. Richter Franz z Tatenic, 20 let, padl 8.9.1941
7. Kunert Rudolf z Mariiny Koruny, 20 let, padl 19.9.1941
8. Schwab Franz z Tatenic, 32 let, padl 15.10.1941
9. Richter Gustav z Tatenic, 26 let, padl 15.11.1941
10. Heger Karl z Tatenic, 44 let, padl 19.11.1941
11. Portisch Alfred z Krasíkova, 21 let, padl 23.12.1941
12. Heger Ludwig z Mariiny Koruny, 36 let, padl 31.12.1941

1942.

Jak je zřejmé ze vzhledu tohoto písma, došlo ve vedení farního úřadu k personální změně. Dosavadní kaplan na zdejší faře byl od 1. října 1942 pověřen vedením farních záležitostí.

Str. 72

Personální změna v duchovní správě

Jmenuje se Rudolf John, pochází ze Slezska (kraj Krnov). Po svém vysvěcení v roce 1938 byl nejprve kaplanem ve Starém Moletíně (Alt-Moletein), krátký čas v Kunčíně (Kunzendorf) a potom od 10. října 1939 přišel jako kaplan do Tatenic. Převzal celé vedení neobsazené fary v Lubníku. Zdejší farář konsistorní rada Josef Konečný se blížil pensijnímu věku, a také 1. října 1942 odešel na odpočinek. Nadále však bydlí na faře, než se bude moci (nečitelné – přestěhovat?) do Oskavy (Oschau). Dosavadní kaplan byl jmenován administrátorem a převzal (faru) 1.10.1942.

Dosavadní farář Konetschny se rozloučil při slavnostní bohoslužbě se svými dosavadními farníky, mezi nimiž působil 20 let. Přesto slíbil i nadále radou a skutkem pomáhat v duchovní péči, protože administrátor to nemůže zvládnout kvůli zaměstnání mimo (obec).

Válečné události

Také roce 1942 byl zcela ve znamení války se Sovětským svazem. Po boku Německa vstoupily do války Japonsko a Itálie, zatímco na nepřátelské straně je Rusko, Anglie a Amerika. Tak uběhl dlouhý rok ve vzájemném měření sil, v němž si (nečitelné) mocnosti stále udržují vedení.

Dobrá sklizeň

Letošní rok se vyznačoval zvláště dobrou sklizní, takže výživa atd. je zcela zajištěna.

Str. 73

Padlí

Bohužel také letošní rok si vyžádal další válečné oběti. Jejich jména jsou zaznamenána na tabuli v chrámu Páně. Zádušní bohoslužby za padlé jsou hojně navštěvovány.

Duchovní péče

Vlastní (samotná) duchovní péče se tu pohybuje v průměru. Přijímání svátostí by mohlo být čilejší. Ostatně je obyvatelstvu dobře rozumět. Také vztah vůči administrátorovi je dobrý.

Začínající zima by mohla být mimořádně mírná, poněvadž cesta do přifařené Strážné je ještě v prosinci průjezdná.

Tatenice, 31. prosince 1942

Rudolf John, admin.

Viděl při kanonické visitaci 12.8.1943

Joh. Dočkal, viceděkan

1943/44

Válečné události

Rok 1943 stál rovněž ve znamení války. V popředí stál těžký boj na východní frontě. Také vzdušná válka ve vlasti vstoupila do silnějšího stadia. Také rok 1943 si vyžádal řadu smrtelných obětí ze zdejší farnosti. Jsou tu 2 rodiny, které najednou ztratily dva syny.

Sklizeň byla poměrně dobrá, jen brambory mohly být bohatší.

Str. 74

Z pohledu duchovní péče nedošlo k ničemu zvláštnímu. Počet narozených i letos stoupl, zatímco úmrtnost se drží dosud na stejné úrovni.

V tomto roce přišlo mnoho soukmenovců z bombardovaných oblastí do Tatenic a tak i fara obdržela starou osamělou osobu. Bydlí v dřívějším kaplanském pokojíku. Pochází z Dortmundu, je katolička a matka 14 dětí.

Počasi

Zima je letos celkem mírná, takže administrátor nemusel na cestu do Strážné ani jednou použít lyže. A zdá se, že také zbytek zimy nebude tužší.

Vidi in Visitatione canonica die 11. Augusti 1944.

Joh. Dočkal, vicedec

1944/47

Zápisy pokračují od str. 74 česky